

VÄLIS- EESTI

Eestlased Detroit'is, U. S. A. (vaata lhk. 19)

ALMANAK № 1. 1934

EEKS-MAJA

toimetab **tule-, elu-, murdvarguse-,
klaasi- ja koduloomade-
KINDLUSTUSI.**

EEKS-MAJA uue põkikirja kohaselt ei nõua kindlustusvõtjalt lisavastutust.
EEKS-MAJA kindlustustingimused on kõigiti soodsad.

EEKS-MAJA maksab kindlustustasud täpselt välja.

EEKS-MAJA on oma tusedate reservide ning arvurikka kindlustusvõtjate pere tõttu võimsamaid kindlustusseltse Eestis.

EEKS-MAJA juhatus: Tallinnas, Lai t. 1. Tel. 438-85

Kontorid: Tallinnas, Lai tän.1, telefon 445-07 ja Harju tän. 29, Tallinna Majaomanikkude Pangas, telefon 427-49.

Osakonnad: Tartus, Suurturg 7, tel. 9-78; Valgas, Vabaduse tän. 6, tel. 36; Viljandis, Tallinna tän. 13, tel. 173; Petseris, Kastani tän., telef. 1-02; Rakveres, Lai tän. 17, telefon 1-64.

Agendid igas linnas, alevis ja vallas.

Sild kodumaale

on ehitatud nendel väliseestlastel, kes loevad juhtivaid Eesti lehti:

Vaba Maa

Ilmub iga päev ja annab täieliku ülevaate elust-olust Eestis ning välismaal. Moodsam kodumaa leht. Rikkalik sündmuste kroonika. Üle tuhande kaastõllise. Iga päev hulk pilte. Gori valmukad karikatuurid. Tellimishind välismaale 4 E. krooni kuus.

Maa Hääl

on iseseisev maarahva ajaleht, mis ilmub kolm korda nädalas ja kus vastukaja leiavad kõik maaelaniku mured ja rõõmud. Kodumaa poliitilise elu valgustamine ilma kõrvaliste mõjutusteta. Maa Hääl toob juhatusi asjatundjateilt igapäevaseks tööks ja annab oma lugejatele head ajavilid. Odavam kui teised maalehed Eestis. Tellimishind välismaale 1 E. kroon kuus.

Rahvaleht

valgustab kolm korda nädalas Eesti elu põnevamaid nähtusi kõitval, kaasakiskuval kujul. See on ajaleht kõigile. Tellimishind 3 kuuks 4 E. krooni kuus, 6 kuuks — 7 kr. 50 senti.

Esmaspäev

on kõige sobivam leht eestlastele välismaal. Toob iga nädal huvitavaid kirjutusi ja pildirohke ülevaate kodumaa sündmustest. Palju eesti nalja. Tellimishind 6 kuuks 3 E. krooni.

Perekonnaleht

pildiajakiri, ilmub iga laupäev värvitrukis. Põnevad romaanid ja lühijutud. Tellimishind 6 kuuks 5 E. krooni.

Tellimised saata: O.-ü. „WABA MAA“ peatalitus, Tallinn, Eesti.

VÄLIS-EESTI

ALMANAK

1934. A.

I

6. AASTAKÄIK

Välis-Eesti liikumine kui rahva üldliikumine.

Välis-Eesti liikumine teiste välisrahvuste liikumise kõrval. — Välis-Eesti suhe Kodu-Eestiga. — Väliseestlaste osa Eesti riiklikus töös.

B. TIIDO, Välis-Eesti Ühingu sekretär.

On mitmel puhul toodud andmeid ja püütud kindlaks määrata eestlaste arvu välismaal. On võimatu aga saada täpseid arvusid ja peab piirduma ligikaudsete arvestustega, mida viimaste aastate jooksul on korda läinud koguda.

Välis-Eesti Ühingu andmete järele elab välismail (välja arvatud Venemaa) 86.000 eestlast. Kui juure arvata Nõukogude Venemaal elavate eestlaste arvu, mis on umbkaudu 190.000, siis saame kokku eestlasi välismail 276.000, ehk 20% meie rahva üldarvust. Teiste sõnadega — iga viies eestlane elab välismail.

Toome siinjuures võrdluseks andmeid teiste rahvaste kohta. Välis-Saksa Ühing loeb oma rahvaliikmeid väljaspool kodumaad ümmarguselt 33 miljonile, nii et iga kolmas sakslane on välismail. Välispoolakaid on üle maailma laiali 5 miljonit, nii et Poola rahva üldarvuga võrreldes iga kuues poolakas elab välismail.

Vastavalt sellele on eelpooltähendatud riikides suurt rõhku pandud oma välismaal viibivate rahvaliikmete organiseerimisele. Mõned riigid kasutavad

oma rahvaliikmeid välismail ja nende organisatsioon poliitiliseks otstarbeks, teised — eriti väiksemad riigid — oskavad välismail viibivate rahvaliikmete läbi majanduslikku kasu hankida. Nii näiteks kulutas Saksa riik Balti sakslaste organiseerimisele ja saksa vaimu levitamiseks Baltimaail Saksamaal tegutseva „Osthilfe“ kaudu kahel möödunud aastal Eestis ja Lätis 475.000 Rmk., millest summast Eesti jaoks tarvitati möödunud aastal 183.000 Rmk., ehk meie rahas ligi 24 miljonit senti. Sarnasel teel korraldati ka „Gleichschaltung“, mis meil aga õnneks fiaskoga lõppes. Arvesse võttes, et Eestis elab umbes 18.000 sakslast, on see summa väga suur. See olgu ainult üks näide, kui tähtsaks sakslased peavad välis-sakslaste organiseerimist.

Poolas tegutseb riiklikul toetusel välispoolakate, keskorganisatsioon „Rada Organizacyjnej Polakov z zagranicy“. Kuigi see ühing on alles võrdlemisi noor, on ta siiski suutnud tööle rakendada terve büroo 17 ametnikuga, kes töötavad välispoolakate organiseerimise alal. „Rada Organizacyjnej Polakov

z zagranicy” valib üheks aastaks delegaadid kõikidest maadest ja välisorganisatsioonidest, kes iga aasta kokku kut-
satakse kongressiks Warssavi. See välis-
poolakate organisatsioon saab riiklikku-
delt asutistelt (välis-, haridus-, sotsiaal-
ja siseministeeriumilt) iga aasta järje-
kindlalt toetust suurte summade näol.
Selle rahaga aidatakse ülal pidada neid
poola koole välismail, mis ei suuda te-
gutseda kohalikkude välispoolakate toet-
tusel. Paralleelselt Radale töötavad
veel organisatsioonid Poolas, kes kogu-
vad raamatuid ja toimetavad rahakor-
jandusi, millega varustatakse Välis-
Poola organisatsioonide raamatukogu-
sid. Eriti töötab üks osakond Välis-
Poola arvurikastele lehe- ja ajakirjade
toimetustele sõnumite saatmiseks, mida
toimetatakse riigi ja rahva huvides.
Kuigi see organiseerimise töö Poola riig-
ilt suuri summe nõuab, on riik ometi
kindel, et see töö end täiesti tasub.

Poolal on eriti tähtis koordineerida
oma rahva liikumist. Poola kui vaene
riik (rahvamajanduslik sissetulek ühe
elaniku kohta aastas Ekr. 285.—) ja
rahva suure juurekasvuga, on parata-
matult sunnitud juhtima üleliigset rah-
vamassi teistesse maadesse, ja et nad
oma riigile kaduma ei läheks, neid or-
ganiseerima.*)

Vaadeldes V ä l i s - S o o m e liikumist,
kui meie hõimurahva liikumist, peab tä-
hendama, et ka Välis-Soome Ühing
„Suomalainen Seura”, kuigi
puhtseitskondlik organisatsioon, suur-
te riiklikkude toetustega tegutsseb. Soo-

*) Võrreldes Eesti rahva juurekasvu,
mis oli 1933. aastal vaid 4.395 elanikku või
+ 3,9 pro mille, peab mainima, et Eesti
rahvas sigineb visalt. Sealjuures ei ole
rahvamajanduslik sissetulek ühe eestlase
kohta sugugi väike, nimelt 367 krooni aas-
tas. See tähendab, et Eesti rahva väike
juurekasv ei olene just otsekohe rahva ma-
janduslikust kehvusest. Läti rahva ma-
janduslik sissetulek ühe elaniku kohta on
aastas 356 krooni ja Poola kohta isegi vaid
285 krooni, kuid poolakad siginevad imekiir-
dalt, nimelt üle 300.000 inimest aastas või
14—15 elanikke pro mille. Sel põhjusel on
Poola sunnitud juhtima üleliigseid rahva-
masse teistesse riikidesse ja nende eest
hoold kandma.

me riik saadab järjekindlalt ringreisui-
dele välismaile oma misjonäre, kellel
peale jumalasõna kuulutamist oma su-
guvendadele on muidugi ka teised üles-
anded, esijoones organiseerimise töö ja
noorsoo kasvatus töö rahvuslikus vai-
mus. Arvurikkad Soome meremisjonid
ja meremeestekodud on Soome mere-
meestele suureks toeks välismaile viibi-
des ja parimaks abinõuks rahvuse säili-
tamiseks ja sidepidamiseks kodumaaga.

Nii hoolitsevad kõik riigid oma sugu-
vendade eest välismail, toetades neid
aineliselt, kultuuriliselt ja moraalselt.

Vaatame nüüd, kuidas V ä l i s -
E e s t i liikumine on arenenud ja mis-
suguses seisukorras viibivad meie rah-
valiidmed välismail.

Mida väiksem riik ja rahvas, seda
tähtsam on tal koondada oma liikmeid,
neid kodumaa külge köita ning püüda
alal hoida neis rahvusjoont. Suurrii-
kide liidmed ei allu ialgi nii kergelt
ümberrahvustumisele, sest neil on oma
rohke arvu tõttu välismail sagedane
omavaheline kokkupuutumine, riigi
esindajate tiheda võrgu läbi on nende
huvid hästi kaitstud ja — mis kõige olu-
lisem — nad võivad olla uhked oma
suure ja tugeva kodumaa peale. Väike-
rahvad selle vastu, elades suurriikides,
rahvustuvad kergesti ümber. Luues en-
dile kindla eluvõimaluse ja saades suur-
riigi kodanikuks, on sageli juba nende
teine põlv täiesti ümber rahvustunud ja
kodumaale kaduma läinud. Eriti veel
siis, kui kodumaa ei astu mingeid sam-
me nende säilitamiseks oma rahvale.

Vanemal Eesti põlvel, kes rändas
välja enne iseseisvuse saavutamist, puu-
dus täielikult see isamaaline vaim ja
õige ettekujutus oma uuest vabast kodu-
maast. Sõjaaastatel ja loomisepäevil
kadus neil kontakt isegi oma lähemate
sugulastega, nagu näitavad andmed vä-
lismail kadunute eestlaste kohta, kelle
otsimist korraldas kahe aasta eest Välis-
Eesti Ühing. Selle otsimise tagajärjel
leiti hulk isikuid, kes olid täiesti võor-
dunud oma kodumaale.

Kindel on see, et kui kord aastaküm-
nete järele meie praegune noorsugu vä-
lismail on kodunenud, neid siiski palju

tugevam side köidab kodumaaga. Hiljuti Välis-Eesti Ühingu poolt kõikidele koolidele korraldatud võistlustööd „Mis teeksin ma oma kodumaa heaks, kui oleksin väliseestlane?“ sisaldasid üksmeelseid töotusi ja lubadusi ka välismail viibides kasulik olla oma armsale kodumaale ja Vabale Eestile. See vaimustushoog, mis vanemas generatsioonis kahjuks puudulikuks osutub, on meie noorsoos, tänu pedagoogilisele kasvatuselisele isamaalikus vaimus, tugevasti arenenud.

Vaadeldes praegusi kitsaid olusid ja tööleidmise raskusi, on loomulik, et inimesed otsivad endile lähedamaid eluvõimalusi. Meie seadused ei takista väljarändamist, kuid riiklikust seisukohast vaadatuna ja arvestades rahvarvu visa juurekasvuga, ei ole väljarändamine soovitatav. Eriti veel siis, kui suur protsent väljarännanutest läheb riigile kaduma ümberrahvustumise teel.

Teisest küljest loob mõõdukas väljarändamine kodumaale lähedamaid võimalusi ja aastate jooksul võõrsil hangitud kogemuste ja kapitaliga tagasi-rändajad on meie rahvale ja riigile kasulik element. Mitmelt poolt on küll selle vastu väieldud, kuid Välis-Eesti Ühing viie aasta jooksul kogutud andmete põhjal võib näiteks tõendada, et kolme viimase aasta jooksul on Ameerika eestlaste poolt kodumaale toodud üle poole miljoni dollari, mis Eesti rahhas, 2.000.000 krooni, on aukartustäratav summa.

Oleme tihti rääkinud leedulastest, kes saadavad suuri summe oma kodumaal asuvatele sugulastele toetuseks. Need rahad moodustavad ligi 20% kogu Leedu riigi aasta eelarvest ja saadav valuuta on tugevaks toeks Leedu rahvamajandusele.

Ka väliseestlased on järjest saatanud toetusi oma perekondadele ja sugulastele. Vähesed aga on paigutanud oma kapitalid kodumaa pankadesse, kuna väliseestlastes ei ole tekkinud nende vastu veel küllalt usaldust. Usalduse tõstmiseks on vastavalt poolt vähe tehtud.

Nimetatud asjaolud peaksid tõestama, et tagasirännanud eestlased üldiselt ri-

kastavad oma kodumaad ja ei jää mitte raskuseks riigile. Kahjuks on aga väliseestlaste huvid meie riigipoliitikas kahe silma vahele jäetud.

Välis-Eesti Ühing kui kõikide väliseestlaste ja Välis-Eesti seltside keskorganisatsioon astub käesoleval aastal oma kuuendamasse tegevusaastasse. Kuue aasta eest asutati Tallinnas meie tuntud seltskonnategelaste poolt Välis-Eesti Ühing, mis esimesed aastad tegutses klubitaolise organisatsioonina. Järgmisel tegevusaastal ilmus ühingu häälekandja „Välis-Eesti Almanak“, mille kaudu taheti sidet pidada väliseestlaste eneste vahel ja neid informeerida kodumaa arenemisest. Kuid Välis-Eesti Ühingu tegevus ja väliseestlaste huvi ühingu vastu kasvasid niivõrd, et eriti viimase kolme aasta jooksul on ühing kujunenud võimsaks organisatsiooniks, kellel liikmeid üle maailma. Seda enam, et möödunud aastal Tallinnas peetud II ülemaailmeline Välis-Eesti kongress tunnistas Välis-Eesti Ühingu kõikide väliseestlaste ja Välis-Eesti seltside keskorganisatsiooniks ning tema häälekandjat „Välis-Eesti Almanaki“ — kõikide väliseestlaste ühiseks häälekandjaks. See suursündmus meie väikerahva ajaloos, mil üle maailma olid kokku tulnud delegaadid, et arutada Eesti vaimus Eesti asju, kujunes tugevaks aluseks ja andis touget ühingu tegevuse edaspidiseks arenemiseks.

Olgugi, et Välis-Eesti organiseerimine on viimaste aastate jooksul edusamme teinud, kulub siiski veel palju aastaid ja on esijoones vaja meie valitsuse kaasaabi ja arusaamist, et seda rahvus-kultuurilist tööd sellele tasemele viia, nagu väärrib üle maailma laialipaisatud kogukas väliseestlaste pere.

Peame rohkem rõhku panema Välis-Eesti probleemile. Ei tohi ükskõikseks jääda, kui üks neljandik meie rahva tugevamaid poegi-tütreid otsib sidet kodumaaga. Peame ka neis süvendama ühtekuuluvuse mõistet, et neid organiseerida ühiseks tugevaks Suur-Eestiks. Selle töö vajaduses peab teadlik olema iga eestlane nii kodumaal kui ka välismaal, kuid kõigepealt riik ise.

Osa väljasõidust osavõtnud Sao Paulo eestlasi Santo Amaro järve ääres 12. novembril 1933. (v. lhk. 18.)

Uue maailma väravas.

Võitlus olemasolu eest ja võit! — Kliima ja looduse erinevused. — Kombeid uues maailmas: voorus ja — aiavärv; abielud majandusliku huvita; blondiinide kardetav edu. — Poliitika: kommunism ja fashism ei juurdu. — Brasiilia — tuleviku maa.

Kiri Sao-Paulost.

Neli ja pool aastat on möödas sellest, kui heade lootustega asusime Brasiiliasse. „Teha Ameerikat”, s. t. kiirelt raha teenida, ei osutunud aga nii kergeks, kui arvasime. Kõik meie ettevalmistused selleks, millele kulutasime Eestis kaks aastat, osutusid asjatuks: kellelgi siin ei olnud tarvidust ei minu kaubandusliku kirjavahetuse ega mu naise kosmeetiliste teadmiste järele. Kõige õigem on kõik need tarkused — ehk, õigemini, rumalused — jätta Euroopasse, siin on elu sootuks teistsugune, siin peab hakkama otsast peale, unustades kõik euroopaliku Euroopasse.

Nii siis, 4½ aasta eest, sügisel, istusime Prantsusmaal laevale ja sõitsime üle ekvaatori ja mõlemate troopikate.

Jõudes Sao-Paulosse, üürisime toa leedu-vene linnajaos ja hakkasime otsima tööd. Kuu möödudes jõudsime otsusele, et unistused tööst linnas tuleb jätta maha. Siirdusime maale. Ostusime järelmaksuga 30 klm. kaugusel linnast väikese maalapikese ühes maja-

kõnega ja soetasime endile lehma, kanu ja juurviljaaia, lootuses end ära elatada saaduste müügist. Ent meid tabas täielik äpardus: lehmad varastati, kanad surid katkusse, juurviljaaia hävitasid sipelgad. Sipelgad on siinse põllumajanduse nuhtlus: tulevad kuuvalgel ööl oma pesast elava lindina ja hävitavad kõik. Hiljem ma leidsin metsast nende pesa, mis oli heinakuhja suurune, ja põletasin selle. Kuid see oli ainult veel kätemaksu aktiks — meie juurevilja-aid selle tõttu uuesti ellu ei tärpanud. Olime kaotanud kõik. Ei saanud ära maksta järgmist osamaksu, mille tõttu maa ja maja meilt ära võeti. Olime lootusetus seisukorras. Siis läksime poja-ga metsatööle. Palkasin neegreid ja hakkasin müüma puid linna pagariäridele. Töötasime nii pool aastat, nähes kirjeldamatut vaeva neegritega, kes osutusid tõelisteks bandiitideks, ja madudega, teenides sealjuures vaevalt nii palju, et saime ära elatud. Vahest tabas meid hirmus troopikaäike. Kord lõi välk mu jalust maha, kuid —

mu suureks pettumuseks — ma ärkasin uuesti ellu.

Pöörasime tagasi linna ja hakkasime tänavakaupmeesteks. Neid on siin õige palju, ja mõned neist teenivad hästi. See oleneb muidugi inimese oskusest. Tänaval müüakse kõike: kulda, hõbedat, manufaktuurkaupu ja toiduaineid. Siin saime aru, kui hea on, et keegi sind ei tunne ega ei mõista hukka. Lõime oma kokkupandavad laudad lahti, muidugi kõige elavamates kohtades, kiitsime suure häälega oma kaupu ja kutsusime ostjaid. Alguses meil ka sel alal ei olnud edu — meil puudusid ju kogemused. Kuid 3—4 kuu pärast olime omandanud juba oskust ja ka tarviliku jultumust, nii et asi hakkas nihkuma. Me kauplesime terve perega, igaüks isekohas, teineteisest mitte kaugel. Pühapäeviti edenes äri eriti hästi: töömehe koju päris suured summad. Kuna oli parajasti kriisi aeg, olid võimud vastutulelikud ja ei teinud tänaval kauplemisele mingeid takistusi. Nii töötasime terve aasta ja selle ajaga teenisime tagasi raha, mille olime kaotanud eelmisel aastal.

Vahepeal oli poeg lõpetanud elektrotehnika kursused. Avasime talle töökoja. Ta hakkas valmistama ja parandama radio- ja elektriaparaate. Tema töötas, mina otsisin tellimisi ja kauplesin. Nii möödus meie kolmas aasta, saime ots otsaga kokku. Neljas aasta algas järsu tõusuga. Tollimäärad elektriaparaatidele, eriti elektripriimustele ja -triikraudadele, mida siin laialdaselt tarvitatakse, tõsteti õige tunduvalt. Nii muutusid välismaa elektriaparaadid liig kalliks. Oma maal elektritarvete tööstust pea üldse ei olnud olemas, väljaarvatud meie väikene töökoda. Meil õnnestus sõlmida leping ühe suure äriaga, mille järgi sellele 50 elektriaparaati pidime valmistama nädalas. See avas meie tee edule, ja käesoleval ajal on meie aparaadid — firma „Astra” all — välja pandud 53-es nõude- ja elektritarveteäris. Me ei karda enam ei konkurentsi ega kriisi: tarvitaja ostab meeldi meie aparaate, ja ärid otsivad juba meid, mitte meie neid. Käesoleval ajal

on olud meie tööstuse arenemiseks õige soodsad, ja meie töötame aastas 364 päeva, puhates ainult 17. juunil, s. o. meie töökoja asutamise päeval.

*

Mis puutub muidu siinsesse elusse, siis tuleb öelda, et siin on kõik, aga ka tõesti kõik sootuks teistsugune kui Euroopas: teine taevast, teine maa, teised inimesed, teised sotsiaalsed olud. Kus on halvem, kus parem, see on muidugi maitse asi. Mis meile siin paremusena tundub, on, esiteks, tore loodus ja hea mägine kliima (linn asub 800 m. Atlandi ookeanist kõrgemal). Kogu aasta läbi on kevad, pea alati on hea ilm, troopikasadu kestab tund või paar, ja jälle paistab päike. Suve ja talve vahel ei ole peaaegu mingit vahet, kurnavat kuumust ei ole. Päeva pikkus on suvel ja talvel peaaegu ühesugune. Teiseks on kogu aasta läbi saada head ja odavat puuvilja ja värsket juurvilja, kuna nende kasvatus ei nõua pea mingit vaeva. Kahte ja poolt eesti senti tosina banaani või apelsini või terve ananassi eest ei saa pidada kalliks hinnaks. Paremad sordid ei kannata transporti ja müüakse ära kohapeal; neid sorte, mis saadetakse Euroopasse, ei tarvitaks siin ka kõige vähenõudlikum inimene. Puuvili on igapäev nii rikka kui ka vaese laual. Puuvili kasvab siin suurtes aedades, mis sarnanevad metsadele ja ei nõua inimeselt mingit hoolt. Kolmandaks peab märkima, et elamine on siin üldse äärmiselt odav. Ma ei tea praeguseid hindu Eestis, kuid võrreldes nende hindadega, mis olid maksvad Eestis meie ärasõidu aastal, on siin esimese järgu tarbeained, samuti ka manufaktuurkaubad ja jalanõud, 3—4 korda odavamad. Umbes võrdses hinnas on ainult masinad, elektrotehnika kaubad ja keemia-farmatsöitilised ained, mis tuuakse sisse Euroopast, peamiselt Saksamaalt.

Mis puutub siinsetesse kommetesse, siis torkab välismaalasele silma eriti naise seisukord, mis on nii erinev Euroopa naise omast. Naine elab siin täiesti kinniselt, käib vähe väljas, tegeleb ainult majapidamisega, noored

neid kunagi ei käi väljas noormeeste saatel. Mõrsja ja peig ajavad õhtuti tund või kaks juttu mõrsja maja aiavä-rava läbi, mis on pealegi lukus! Kui mõni neiu läheks härraga jalutama või kinno, satuks ta kohe halva kuulsusse ja temaga ei abielluks enam keegi. Abiellutakse siin õige noorelt, enamasti on peig ja mõrsja ühevanused. Mõrsjatele ei anta siin kunagi kaasavara, ka mitte rikastes perekondades, abielud on pea alati armastuseabielud. Abikaasad ei tülitse kunagi. Igas perekonnas on 6—12 last. Lapsed hüüavad vanemaid „senor”, „senora” ja „teie”. Truuduse-murdmine abielus on surmapatt. Meest, kes oma naist petnud, ei peeta kusagil teenistuses, kui asi avalikult teada on. Muidugi juhtub siingi abieludraamasid. Tapmise puhul truudusemurdmise eest kahjatsevad kõik (seltskond ja ajalehed) tapjat ja neavad tapetut. Naisi on siin vähem kui mehi, ma pole veel näinud vanatüdrukut (vanapoisse on küll). Sohilapsi siin ei ole, mees satuks selle eest kuueks aastaks vangi. Naise ilu ideaaliks on — täidlane blondiin. Kui sarnane neiu — ta osutub siin haruldaseks pärliks! — läheb tänaval, siis jälgib teda tosin põlevaid musti silmi tundide kaupa, muidugi aupaklikus kauguses, sest seadused on siin karmid. Mööda minnes püütakse talle teha armuavaldus. Vahest jälgitakse teda kuni ta koduni, kuhu siis katsutakse sisse pääseda rändkaupmehena. Päevade kaupa jalutatakse ta maja ees — kuni ei kohata uut ohvrit, kes on veel heledajuukselisem ja täidlasem! Kui sarnast blondi neidu Jumal on muhelnud veel — vanemate pattude eest! — ilusa näoga, siis osutub ta ainsaks pää-

seteeks grimeerida end inetuks vanaks naiseks ehk istuda kogu aeg kodus.

Oma vaadete poolest on Ameerika kodanik individualist ja armastab vabadust. Vägivaldsed valitsemisviisid, nagu fashism või Nõukogude Vene reshii, siin pooldajaid ei leia. Poolteist miljo-ni elanikuga linnas said „seltsimehed” viimastel valimistel kõigest 347 häält, mis on 1 hääl tuhande kohta. Faschistide edu oli vähe suurem. Kes vaene, loodab rikastuda. Suuremal osal väike-se varandusega inimestel on ikka ku-sagil oma maalapike või majake aiake-sega. See ei jäta muidugi mõjutamast ilmavaadet.

Selle suure linna elanikkond on täies-ti kirju: ühe poole moodustavad itaal-lased, teise — sakslased, hispaanlased, venelased, ungarlased, jaapanlased ja neegrid. Õigeid brasiillasi on vähe, rõ-huv enamus on sisserändajad.

Majanduskriis on siin möödumas, töötatöölisi on õige vähe. Põllutööl võib tööd leida alati, kuid see on ränk töö ja tasu selle eest on madal. Kuid tubli ametmees, olgu see kingsepp või mehaa-nik, võib alati ära elada, omades väikese töökoja.

Kasvavale noorsoole avaneb siin loo-tusrikas tulevik. Lõuna-Ameerika ei ole veel kaugeltki oma arenemise tipul. Määratu territoorium ja loodusevarad on suures osas veel kasutamata. Siin on veel energilisele isikule suuri võima-lusi ja kui küll praegune põlv veel peab võitlema teerajajana raskustega, siis järgmine põlv peaks võima juba täiel määral nautida oma eelkäijate töövilja.

Sao-Paulo, Brazil.

Z. P.

Elu- ja töövõimalused Lõuna-Aafrikas.

Takistused sisserändamises. — Teenistusala valgetele. — Elamismaksumus. — Eestlasi Lõuna-Aafrika Unioonis.

Dipl. ins. A. A. LINHOLM.

Päikesepaisteline Lõuna-Aafrika — nii nimetatakse sageli Lõuna-Aafrika Uniooni — on kliimaatiliselt väga soodus valgetele elamiseks. Kui võrrelda sealset olusid Euroopaga, siis võib julgesti väita, et suurema osa Uniooni pindala kliima vastab täielikult Riviera või Itaalia omale. See väide on eriti paikapidav kõrge sisemaa suhtes, kus terve aasta läbi valitseb mõõdukas temperatuur. Ei ole seal pakast ega tapvat kuumust. Vast ainult madalamal asuvates rajoonides, peamiselt mereääres, on kliima enam troopiline ja suvine palavus mõjub masendavalt valgele — kuid ka sealgi võrdlemisi lühikesel ajal vältel. Ideaalse kliima kõrval sisaldab maapõu Lõuna-Aafrikas rikkalikke loodusvarasid, nagu suurimad kulla- ja teemandilademed maailmas, ja sellest tingituna on sisserändamine olnud vilgas eriti viimastel aastakümnetel. On tekkinud moodsad tööstusettevõtted ja maa on rikkastunud jõudsalt. Varemadel aegadel oli seal teenistuse leidmine kerge. Huvitava kombel ei ole ometi aset leidnud massilisi väljarändamisi Eestist suunaga Lõuna-Aafrikasse, vaid selle asemel on siirdunud mujale, enam tuntud kohtadesse, nagu Ühendriigid ja Austraalia. Küll aga on teiste rahvuste kõrval Lätist ning Leedust eriti juute hulgaliselt sinna sõitnud juba ammu enne maailmasõda. Besti väljarändajate hulgas on suhteliselt vähe neid suguvendi, kes praegu elavad või on kunagi elanud Lõuna-Aafrika Unioonis — selles kauges kaffrite kodus. Põhjuseks on teatavasti asjaolu, et valgel lihttöölisel ei ole seal midagi peale hakata, sest must pärismaalane teeb oma vähenõudlikkusega võistluse võimatuks. Pealegi maksab

seal komme, et valge ei tohigi lihttööd teha juba prestiishi alalhoiu mõttes. Teenistusvõimalusi on ainult eriteadlastel ja õppinud töölistel ning mitmesugustel ärialadel. Et aga suurem osa eestlasi väljarändajaid pole olnud äri- mehed, vaid peamiselt lihttöölised, seepärast siirdusidki väljarändamise hooaegadel laiemad hulgad Eestist mujale ja ei mitte Lõuna-Aafrikasse. Pealegi on ka oskustöölistel kaunis raske leida tegevust Unioonis juba lihtsalt sel põhjusel, et valgete elanike vähese hulga tõttu — kõigest umbes kaks miljonit — tööleidmise võimalused hulga piiratud on, kui maades, kus elanikke rohkem. Lõpuks on sisserändamise seadused Lõuna-Aafrikas eriti karmid 1930. aastast alates. Kuluka kauge reisi järgi nõutakse kuni saja naelalise summa deponeerimist maandumisel ja pealegi ei lasta eestlasi rohkem kui 25 inimest aastas sisse. Maandumisel deponeeritud summa makstakse tagasi alles teatud aja möödudes ja siit on näha, et igal sisserändajal peab algusest peale olema kõhukas rahapung, et üldse võiks teele asuda Uniooni poole. Peale selle nõutakse veel tõendust, et sisserändajal sinna sõites teenistukoht juba valmis on ootamas, millise tõenduse puududes peab esildama küllaldase summa, mis võimaldab ühe aasta jooksul äraelamise Unioonis. Loomulikult pole lihtne saada nõuetavat tõendust, et kohale jõudes teenistukoht valmis oleks ja samuti ei ole palju neidki, kelle kasutuses oleksid suuremad summad teise tingimuse täitmiseks. Arusaadavalt peab kõige selle kõrval edukas sisserändaja valdama inglise keelt ning viimasel ajal on ka teine Uniooni ametlik keel „afrikaans“ — buuri keel — erilisi soodus-

tusi pakkuv. Ühte peab aga siiski allakriipsutama ja nimelt — Lõuna-Aafrikas ei ole märgata vaenulikku suhtumist välismaalastesse, nagu see mujal pea eranditult tavaline nähe on. Olgu rahvus milline tahes — teenistuse kaotamiseks see küll põhjust ei anna.

On nüüd keegi Lõuna-Aafrikas kõige nende raskuste peale vaatamata teenistuse leidnud, siis ei tohiks elu, majanduslikust küljest vaadatuna, küll nurinaks põhjust anda. Uniooni palgaolud on Euroopaga võrreldes head ja makskuurem sealjuures suhteliselt kerge. Mis puutub elamismaksumusse, siis on see viimaste aastate vältel tublisti tagasi läinud ja nii mõnigi toiduaine ei maksa palju rohkem kui Euroopas. Näiteks saab hooajal osta tosina värskeid kanamune 60 eesti sendiga ja võinael on umbes 70 senti. Loomulikult on hooaja möödudes ka hinnad hoopis teised, sageli isegi kuni kolm korda kõrgemad nimetatuid. Kui nüüd öelda, et näiteks Vitvatersandi tööstusrajoonis keskmine valge teenistus on vähemalt 25 naela kuus, siis on selge, et nurin oleks põhjendamatu. Selguse saamiseks peab ütlema, et Vitvatersandi tööstusrajoonis elab üle miljoni valge, seega üle poole terve Uniooni valgest elanikkonnast, nii et näitena toodud palga ja tarbeainete hinnad on maksvad suurema osa valgete Uniooni elanikkude kohta. Ei saa salata, et viimaste aastate saadus on kaunike hulk töötähtsusi — kuid neid on olnud alati, vahel enam, vahel vähem, ja suurem hulk töötuid Unioonis on kas hoopis alaväärne tööjõud, või koguni oskamatud lihttöölised.

Iseseisvana tegutseda võib sisserändaja mitmel ärialal ja üks tulutoovamaid ettevõtteid on kahtlemata kafrite söögimajade ja kafritarvete kaupluste pidamine tööstusrajoonides või jällegi pärismaalaste maakondades. Sellised ettevõtted on peamiselt juutide käes, kellest enamik pärit Poolast, Leedust ja

Lätist. Poepidamise ainuõiguse eest maksavad sellised asutused ühe teatud piirkonna kohta renti kohalikule tööstusettevõttele, või maaomanikule, kelle krundil pood asub. Rendi suurus oleb ümbruskonnas elutsevate kafrite arvust, seega oletatavast tarvitajakonnast. Näiteks maksis üks Riia juut ühe kullakaevanduse juures asuva äri ja söögimaja pidamise õiguse eest vastavale kaevandusele 3000 naela aastas. Siit võib juba umbkaudu aimata, mis see mees siis teenima pidi. Edukaks tegevuseks on praegu veel võimalusi olemas järgmistel tööstusaladel: kala- ja puuviljakonserveerimine, maitseainete tööstus ja kindlasti saaks suur menu olema pagariäridel, millised valmistaksid igasuguseid küpsiseid samas headuses kui vastavad saadused meil Eestis. Küpsised ja koogid Lõuna-Aafrika turul on praegu küll peale väheste erandite võimatu maitsega ja seejuures ometi kallid hinnalt.

Oma viieaastase sealolemise vältel juhtusin ma kokku vaid mõne üksiku eestlasega. Nendest nimetaksin mäeinsener Eugen Schultzi, pärit Tallinnast, kes seal edukalt töötab kullakaevandustes juba neljandat aastat. Möödunud varakevadel kohtusin ühe Tartust pärit noormehega, kes end elatas rändkaupmehe kutsest, müües odavaid sokke ja saapapaelu. Mees ei osanud ühtegi tööd ja seetõttu tundis ta eriti raskelt sealse elu pigistusi, kuid optimistlikult jutustas ta, et paari aasta jooksul suudab ta kaubitsemisega siiski koguda vajaliku summa tagasisõiduks Eestisse. Juhuslikult sain kokku Johannesburgis ühe endise kaugesõidu kapteniga-eestlasega, kes aga alkoholi mõjul oli täiesti põhjas ja end peamiselt kerjamisega elatas. Kuuldavasti tegutsevat keegi suguvend ärialal Johannesburgis ja üks on farmiomaniik Kapimaal. Peale nimetatute olevat veel teisigi eestlasi Unioonis, kuid väga vähesel arvul, kokku vist ainult veerandsaja ümber.

Väliseestlaste laul.

Ervin Mauring, U. S. A.

Parajalt, kindlusega.

mf

1. Mu va-ne-ma-te meid sü-ri-mä on ka
 2. Laul ü-hen-dab ve-ri-keed ja on

3. Meil soon-les Ees-ti ve-ri-keed ja on
 4. Kui va-ba vöö-raist vöö-raist

1. Kau-gel Põh-ja lae-dest saa tus karm ja
 2. Kau-gel vöö-ral teel, ja rist pained hin-ge

3. rin-nas Ees-ti hing, see tu-ge-vaks meid ja
 4. kal-lis ko-du-maa, ta rah-vas väl-ja

mf

1. ar-mu-ta meid am-mu-la-hu-ks, ei
 2. ti-ku-ma ta rõ-fa-ri-ks seel, kus

3. seal-gi teeb, kus on ümber vöö-vas ring, Siit
 4. võit-lu-sest on tulnud vöö-võit-ja na, Nüüd

1. Ko-hu-la-nud pil-ge, laim, meid vöö-sil vii-bi
 2. hot-skes, ir-la-lu-he-li-des, köit-ta-ded, iik-te

3. sidet lun-a Ees-ti-ga on mei-e päi-hann
 4. on ta rii-giks rii-ki-das ja au-ga a-ja-ja

mf

1. des, sest Ees-ti kar-ge-la-se-vaik et
 2. loob, et loos ja vae-vas võit-lu-ses, hing

3. püüd, et va-ne-ma-te sü-ni-maa ei
 4. loos, ta pü-ha-ma-tes püüd-mis-tes, köid

1. 2. *rit. cresc.* *fff*
 1. mi- du i-värs-ga nes. 4. läh-me vai-mus koos!
 2. jou- du i-värs-ga nes. 4. läh-me vai-mus koos!
 3. u- niks mee-lest nüüd.

Jakob Liiv'i sõnad.

Välis-Eesti organiseerimise uus suund!

Ettepanek ja põhjendusi.

H. HALJASPÖLD.

Kui minul au oli „Välis-Eesti Almanaki” 1932. a. detsembrikuu numbris avaldada oma kokkuvõtet minule teadaolevaist eesti seltsidest ja ühinguist maailmas, mis, muide, tänu V.-E. Ühingu lähemate tegelaste hoolele, on paisunud mitmeti ülevaatlikumaks viimase poolteise aasta jooksul, siis mõl-kus minul mees avaldada kohe selle järele või vähemalt ette panna teisele Välis-Eesti kongressile, uus kirjutus suuna kohta, mida peaks võtma omaks nüüdsest peale Välis-Eesti liikumine. Seda selleks, et haarata võimalikult laiu hulki niihästi kodu- kui ka välismaal ja luua veelgi elavamaid sidet kodu- ja väliseestlaste vahel, kui see on avaldunud — hoolimata seniste juhtide väga kiidu-väärsest ja energilisest tööst — tänini.

Õige mitmekesiseil põhjusil jäi see minu kavatsus teostamata. Asja tähtsuse pärast teen seda siis nüüd, kahjuks küll — ajapuudusel — õige konsektiivsel kujul.

Vahepeal on teostunud V.-E. Ühingu algatusel paaris linnas väljaspool kodumaad n. n. „V.-E. klubide” asutamine, mis oivaliselt sobib praegu alles tehtava ettepaneku raamidesse. Nii on V.-E. Ühing enese algatusel ja oma äratundmisel asunud umbes minu poolt propageeritavale rajale.

Minule näib, et ühisest keskkohast juhtimine on liikumisele kasuks vaid üldsuunaliselt ja suurkõusimusi, kuna ta jälle — teisest küljest — on kahjulik pisikõusimusele, elu-olu-kõusimusele, mis aga eriti tohiksid huvitada laiemaid ringkondi. Etteheidet tegemata senisele juhtkonnale, kes sel viimati mainitud alalgi on osutanud mitte ainult algatusvõimet, vaid ka üllatavaid tulemusi, leian mina siiski, et need kaks ala tuleksid lahutada võimalikult lähemas tulevikus.

Üldsuunaline ja suurkõusimustest sõltuv tegevus, kokkuvõtlik, süstemaatlik

töö, ajakirja väljaandmine jne. peaksid kuuluma tulevikuski Välis-Eesti Ühingu-ale, asukohaga Eesti riigi pealinnas.

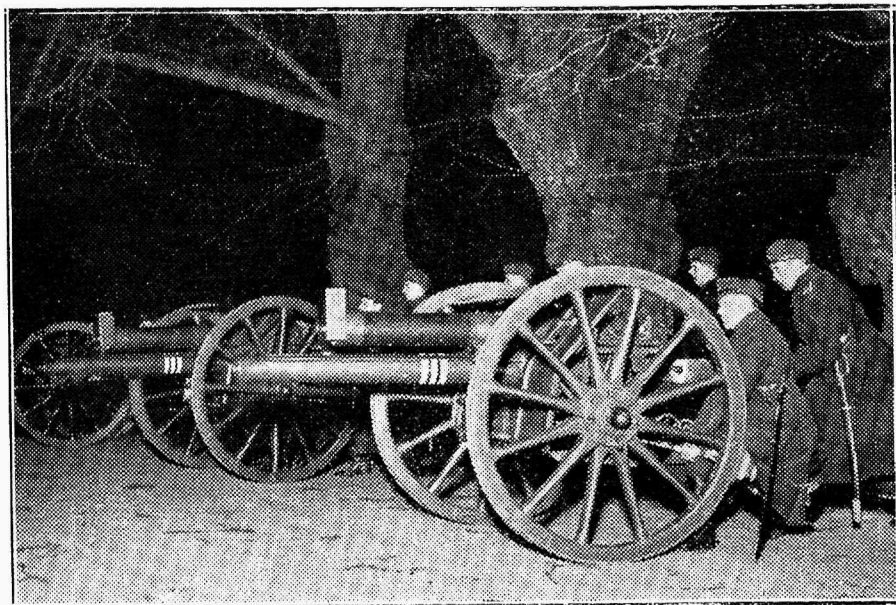
Uus korrastussuund, mida propageerin, peaks aga tabama nimelt minu poolt pisikõusimuseks nimetatud tegevus-alasid.

Prantslaste kuulsal prantsuse kultuuri propageerival ja prantsuse keelt levitaval keskorganisatsioonil „Alliance Française’il” on olemas ilus kord, kus iga välismaal tekki-va „Alliance Française’i” ristiema-ks astub mõni prantsuse linn oma kohapealse „Alliance Française’i” osakonna näol. Pariisis asuv „Alliance Française’i” keskorganisatsioon vabaneb suurest töökoormast, kuna provintsiorganisatsioonid teevad suurema osa tööst ära. Teiseks, mitte vaid Pariis ei tarvitse huvi tunda asja vastu, mis on kogu Prantsusmaa südamele armas. Iga üksik „ristiema” peab otsekohest sidet vaid oma „ristilapsega” võõrsil, varustab teda oma poolt kirjandusega, propageerib oma ligema ümbruse tundmist, peab ainuliselt kirjavahetust ainult ühe ühingu-ga välismaal ja sobitab kirjavahetussuh-teid vastastikku kahe ühingu liikmete vahel. Tulemuseks on, et igast „Alliance Française’i” välisosakonnast on hästi in-formeeritud üks Prantsusmaal asuv osakond.

Mina arvan nüüd, kui Välis-Eesti Ühing asuks „Välis-Eesti klubide” loomisele kõigis Eesti linnades ja alev-veis, mida viimaste linna- ja alevivali-miste andmeil on ju 36, et meie siis vä-ga hõlpsasti suudame varustada vähe-malt oma suuremad organisatsioonid — linnade, alevite ja klubide jõu kohaselt ja vastavalt huvilegi, mis kuskil aval-dub teatava seltsi suhtes välismaailmas — „ristiema-dega”. Meiegi võiksime siis jälgida palju kiiremalt ja täpsemalt oma välisühinguid, mis eestkätt hõl-bustaks ja täiendaks „Välis-Eesti Alma-naki” toimetuse tööd. Kõigepealt aga tekiks suurem huvi Välis-Eesti küsi-muste vastu laialiselt ringkonnas üle ko-dumaa ja kasvaks liikumise tähtsus rahva silmis.

See aga on hädatarvilik!

Tallinnas, 17. I 1934.

Suurtükid Harjumäel, Tallinnas märgivad öösel kell 12 vastu 24. jaan. 21 pauguga uue põhiseaduse maksmahakkamist.

Kodumaa sõnumed.

Poliitiline elu 1934. aastal algas valimiste tähe all. 8. ja 9. jaanuaril olid maa omavalitsuste valimised ja 14. ja 15. jaan. linna ning alevi volikogude valimised. Valimised pakkusid erilist huvi selletõttu, et viimase aja poliitilised sündmused olid rahva poliitilise meelsuse peale avaldanud tugevat mõju ja ükski poliitiline erakond ega rühmitus ei teadnud enam öelda, kui suur poolehoid tal veel rahva seas oli. Rahulolematuse erakondlusega oli poolehoidu erakondadele tublisti kõigutanud ja vabadussõjalaste liikumine oli omale võitnud tugeva seljataguse. Omavalitsuste valimistel loodeti jõu vahetõttu enam-vähem selguvat. Selletõttu pandi nende valimiste eelsele kihutustööle väga suurt rõhku. Eriti suurejooneliseks kujunes kihutustöö Tallinnas. Vabadussõjalased korraldasid massilisi kihutuskoosolekuid, vahet kümnekond kohas korraga, ja kõigjale jätkus rahvast. Korraldasid koosolekuid teisedki. Eriti äge oli võitlus vabadussõjalaste ja sotsialistide vahel. Lendlehtedega uputati elanikud niivõrra üle, et keegi neid enam ei lugenud. Häälekõvendajad mõirgasid tähtsamatel tänavatel ja platsidel. Autod reklaamplakattiga ja valjuhääldajatega liikusid ringi. Kõnniteedel ajas tuul mahaloobitud kihutus-

kirjandust taga ja kojameestel oli tööd selle koristamisega.

Omavalitsuste valimistel võeti esimest korda tarvitusele endiste nimekirjade asemele uus valimissüsteem, mis püüdis endas ühendada nimekirjadega valimise ja isikuvalimise. Selle järgi kõik ülesseatud kandidaadid jagunevad „kolmikutesse”, s. t. nimekirjas on ainult kolm kandidaati. Iga valija võib hääletada ainult ühele seesugusele kolmikule, kusjuures tal on õigus kandidaatide järjekorda nummerdamisega muuta. Kolmiku esimesele kandidaadile loetakse iga valija 1 hääl, teisele — $\frac{1}{2}$ häält ja kolmandale — $\frac{1}{3}$ häält. Valija võib hääletada ka ainult ühele või kahele kandidaadile, märkides ainult ühe kandidaadi või kaks järjekorra numbriga. Peale selle oli omavalitsuste valimistel valijal õigus omalt poolt kandidaate üles seada ja neile hääletada, või ülesseatud kandidaatidest üksikuid välja noppides oma kolmikuid koostada, milleks valimislehtede lõppu oli lisatud vaba hääletussedel. Kolmikuid esitasid n. n. valijate ühendused ühise nimetuse all, kusjuures valijate ühenduse üksikule kolmikule antud hääled loeti ühtlasi antuks tervele valijate ühendusele. Valijate ühenduse kolmikutele antud häälte üldarvu jär-

gi arvestati üksikule valijate ühendusele tulev kohtade arv ja siis alles arvestati kandidaatide järjekord üksikutele isikutele langenud hääle järgi.

Oli karta, et see valimissüsteem tundub rahvale alul liig keeruline ja et selletõttu tuleb palju eksimisi ja arusaamatusi. Valimiste tulemused aga tõendasid, et valijad õige hästi olid taibanud süsteemi. Isegi valgeid valimisedeleid valijate poolt koostatud kolmikutega, mis nõuab eriti head arusaamist valimise korrast, oli kasutatud erakordselt rohkesti.

Vastupidiselt vabadussõjalaste ootustele, kes ka maal tegid agaralt kihutustööd, ei osutunud poolehoid nendele maal kuigi suureks. Põllumeeste kogud sammusid siin hääletarvuga tugevalt esirinnas. Keskerakond on aga maal pea täiesti kadunud. Asunikud esinesid sageli teiste nimede all ja isegi koos vabadussõjalastega.

Vastutasuks vähestele edule maal olid vabadussõjalastele aga linnade ja alevite valimiste tulemused 14. ja 15. jaanuaril. Siin saavutasid nad ennenägematuid tulemusi, mis ületasid isegi nende endi juhtide igasugused ootused.

Tallinnas said vabadussõjalased absoluutse enamuse, pooled kohad said nad ka Tartus ja Narvas, paljudes teistes linnades said nad esikohale, ainult Pärnus jäid nad teisele kohale.

Eriti huvitavad olid Tallinna linnavolikogu valimised, kus vabadussõjalased said kõige suurema enamuse — 87 voliniku kohast 46. Nende esimene kolmik, kus esines vabadussõjalaste tuntuim juht A. Sirk, sai üksinda 18.896 häälet. Selle kolmiku hääletest jäi nii palju hääli järgi, et ta viis oma ülejäägiga veel 25 kandidaati volikokku. Sealjuures sai aga A. Sirk ka valgete sedelitega nii palju hääli, et ta üksi valgete sedelitega pääsis volikokku ja kolmikule antud hääli ei vajanudki.

Rängalt kaotas igal pool keskerakond. Tallinnas sai ta ainult veerand (7 kohta) neist kohtadest, mis tal oli enne ja sedagi tänu end. linnapea Uessoni suurele populaarsusele, kes kandideeris keskerakonna kolmikutes. Kaotasid kõvasti valimistel ka sotsialistid (Tallinnas 17 asemel 10 kohta).

Suurema tähtsusega valimised toimuvad aprillikuus, 22. ja 23. aprilli peale on määratud kindlaks riigivanema valimised ning 29. ja 30. apr. riigikogu valimised vastavalt uuele muudetud põhiseadusele.

Riigivanema kandidaatidena esinevad kindralid Larka (vabadussõjalaste poolt), Laidoner (erap. komiteed) ja praegune riigivanema k. t. K. Päts (põllum. kogud). Sotsialistide kuuldavasti oma kandidaati ei esita ja toetavad kas Pätsi või Laidoneri kandidatuuri. Asunikud ja keskerakond on asunud toetama kindr. Laidoneri.

*

Põhiseaduse muutmise, mis sügisesel rahvahääletusel erakordse hääle enamusega vastu võeti, hakkas maksma 24. jaanuaril s. a. Uue põhiseaduse saalumist tähistati suure pidulikkusega. Toompea lossis pidas öösel vastu 24. jaan. Vabariigi Valitsus oma pidulikku koosolekut. Kell 12 lasti kahuritest Harjuväravamäel 21 aupauku, mille lõppedes riigivanem K. Päts pidas valitsusliikmetele kõne. Selle järgi kirjutati alla protokollile, milles märgiti uue korra maksamahakkamist. Vabariigi Valitsuse liikmed andsid vandetootuse.

24. jaan. õhtul oli kaitseväge, kaitseliidu ja tuletõrje ühine pidulik rongikäik tõrvikutega. Eraldi rongikäigu korraldasid vabadussõjalased. Tänavad olid rahvast täis. Proshektorid heitsid valgusjugasid pilvedele, segunedes tõrvikute punaka kumaga. Üldiselt valitses rahulik meeleolu. Mingisuguseid erilisi meeleavaldusi ega vaimustust ei olnud.

Ka teistes linnades korraldati pidulikke rongikäike ja peeti kõnesid uue põhiseaduse maksamahakkamise puhul.

*

Eesti sõjalaevade müügi asjus Peruule on selgunud asjaolusid, mis laiemates rahvahulkades on tekitanud rohkesti ärevust. Juba sõjalaevade müügi ajal möödunud suvel heideti tolleaegsele valitsusele mitmelt poolt ette, et sõjalaevad on müüdüd liig odavalt. Viibati mitmesugustele kahtlastele asjaoludele.

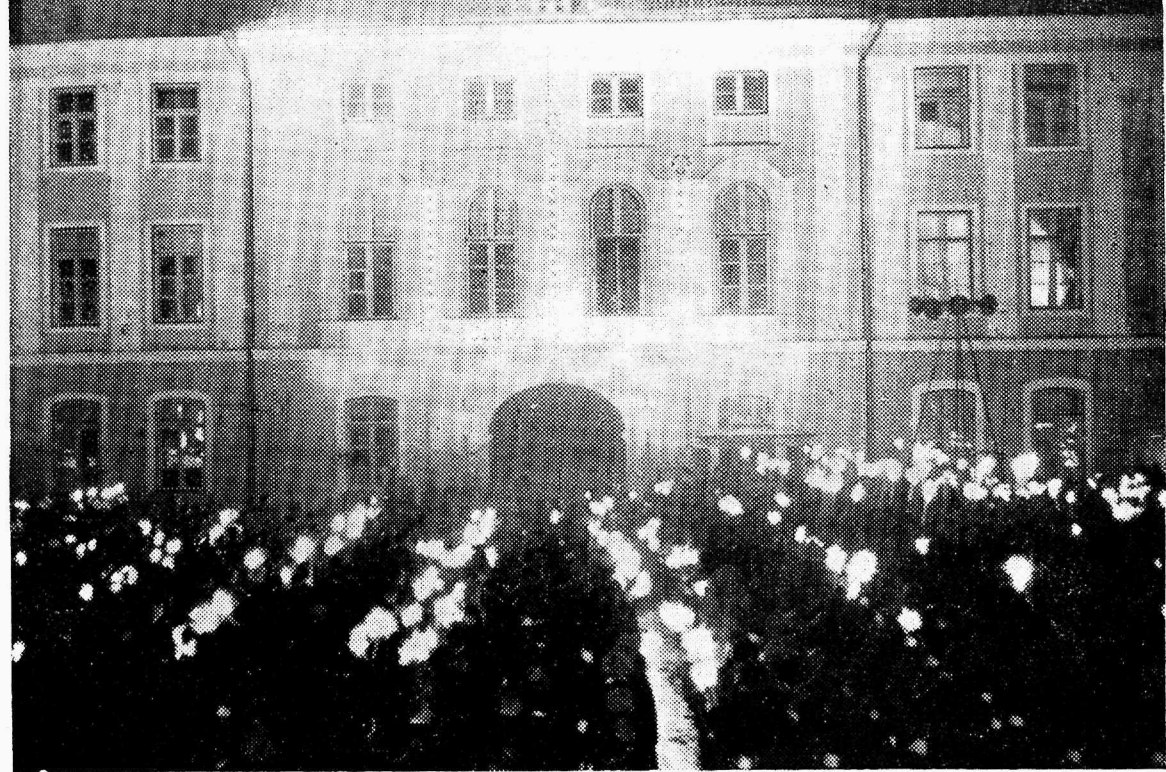
Nüüd jaanuarikuu algupoolel viibis Eestis sõjalaevade müügi-ostu küsimuse selgitamise otstarbel Peruu Berliini saadik Gildemeister, kelle informatsioonist selgus, et Peruu on annud Eesti sõjalaevade eest 160 miljonit senti rohkem kui Eesti on saanud. Peruu on maksnud laevade eest 750.000 kulddollarit, Eesti on aga saanud kõigest 410.000 kulddollarit. 340.000 kulddollarit on vahepealt kuhugile ära auranud.

Laevade müügil kasutati teatavasti vaheltkauplejate abi, kelleks oli juudi firma Ludvig Bing & Co. Hamburgis. Selle firma kohapealse esitajana ja ostu-müügi sookutajana teotses erukindral Lebedev. Laevade ostuks on olnud teisi soodsamaid pakumisi, kuid millegipärast ei ole nendega arvestatud.

On kahtlustused, et need miljonid, mis vahepealt kaotsi on läinud, on kulunud altkäemaksudeks ja vahetalitajate määratuseurteks vahakasudeks. Peale ostu-müügi operatsiooni teostumist on fa Bing & Co. Hamburgist kadunud.

Kindral Lebedev võeti ülekuulamisele, kus selgus, et ta on saanud Hamburgist kaks tšehki 6000-naelalistele summadele, mille otstarve on tume.

Juurdluse tulemuste tagajärjel Vab. Valitsus tagandas ametist kindral-major Tõrvandi kaitseministri abi ja kaitsevägede staabi ülema kohalt ja otsustas alustada

Kaitseväe, kaitsellidu ja tuletorje rongikäik Toompea lossi ees öösel vastu 24. Jaanuaril.

tema vastu eeluurimist võimuliialdamise ja tegevuseta oleku pärast.

Süüdistatakse veel riigikontrolli kaitseväge osak. juhatajat Kelderit, kes ei ole riigihuvide kaitseks välja astunud. Rasked kahtlustused on tõstetud selleaegse kaitseministri Keremi vastu, kes veel hiljuti püüdis laevamüügi operatsioone riigikogus kaitsta.

Asja uurib praegu riigikogu poolt valitud ankeetkomisjon, kes üle on kuulanud endised vabariigi valitsuse liikmed ja terve rea teisi müügisse segatud tähtsamaid riigitegelasi.

*

Teatavasti ajas sakslaste natsionaal-sotsialism juuri ka Eestis ja natsionaal-sotsialistide kohapealsed tegelased võtsid koguni möödunud aasta lõpul üle sakslaste juhtimise Eestis. Üldine meelepaha Eesti ajakirjanduses sundis aga uusi juhte tagasi astuma. Paljastati sakslaste salaorganisatsioon ja agaramad hitlerlased saadeti Tallinnast välja.

28. jaan. olid Tallinnas Balti-Saksa partei juhatuse uued valimised. Siin sai parajusmeelne vool võidule ja juhatuse valiti enamuses mõõdukatest tegelastest. Hitlerlased ei ole aga oma lootusi veel matnud, nagu järeldada võis nende sõnavõttudest, ja püüavad igatahes edaspidi jälle juhtimisele pääseda.

*

Majanduslik seisukord osutab viimastel aastatel pidevat paranemist, mida tõendab ka riigi tulude suurenemine ja tööpuuduse vähenemine (töötute arv eelmise aastaga võrreldes on sel aastal umbes pool vähem). Paranemine algas möödunud aasta teisel poolel ja kestab järjekindlalt. Riigikassale on laekunud tulusid s. a. jaanuarikuul 6.496.000 krooni 6.065.000 krooni vastu aasta varemalt. Seega on jaanuari tulude laekumine paranenud 6,6 prots. võrra. See suurenemine on tingitud tähtsamate tululiikide tõusust. Nii on tolli- ja raudteetulud mõlemad paranenud 24,5 protsendi võrra, mis annab enam-laekumist ligi pool miljonit krooni. Teised tululiigid on paranenud vähem, näiteks piiritusmonopoli sissetulek 11,8 protsenti, tempelmaksud ja lõivud 3 protsenti.

Vaatamata üldisele paranemise tendentsile, on siiski meie väliskaubandus väga raskes seisukorras. 1933. aasta võieksport läks tagasi 26% — 1933. a. läks välisurule 182.544 tünni võid, 1932. a. — 246.782,5 tünni. Tagasi on läinud tugevasti võieksport Saksamaale, kus kontingendid maksmata on pandud. Suurem osa võid on läinud Inglismaale — 48,21% üldisest arvust, Saksamaale 38,6%, Soome — 6,6%, teistesse vähem.

Paranemist töötab lina väljavedu. Lina külvipindala 1933. a. oli 17.000 ha, s. o. 16% rohkem kui 1932. a., 1931. aastast vä-

hem 9% ja 1930. aastast vähem isegi 48%. Paranemist linaasjanduses on toonud linahindade tõus 1932/1933. a.

Suuremat tõusu väljaveos on osutanud vabrikusaadused, millele kroonikursi langeamine osutus tulusaks. Samuti tõusis ka metsa väljavedu, mida soodustas suur hindade tõus.

*

Riigieelarve 1934/35. a. peale on valminud 65,8 miljoni krooni suuruses. Eelarvesse on võetud ka 125.000 krooni rahvalugemisteks, mis toimuvad sel aastal. Riigivanema, peaministri ja riigikantslei kulud ei ole suurenenud uue põhiseaduse alusel.

Luues riigi eelarvekavas on toodud muuhulgas riigivõlgade muutus möödunud aastal. Seal näeme, et riigivõlg on 1933. aasta jooksul suurenenud 9.883.000 krooni võrra. Sellest summast langeb sisevõlgade suurenemise arvele 689.000 krooni, kuna välisvõlad on aasta jooksul tõusnud 9.194.000 krooni võrra, olgugi et välisvõlgade osaliseks kustutamiseks ja intresside tasumiseks on aasta kestel kulutatud 709.000 krooni.

Krooni langemine oli üks välisvõlgade suurenemise põhjus. Selle tagajärjel on välisvõlad suurenenud 6.367.000 krooni võrra. Teine põhjus välisvõlgade suurenemiseks on intresside tasumata jätmine, mille tõttu on Eesti riigi võlgadele juure kirjutatud möödunud aastal õige aukartustäratav summa — 3.536.000 krooni. Sellest suurema osa kirjutas juure Ameerika ühendriikide valitsus — 2.253.000 krooni, kuna Briti valitsusele jäi tasumata toitlus- ja sõjavõlgade intresside näol 1.283.000 krooni.

Käesoleva aasta esimeseks jaanuariks oli Eesti riigil sisevõlga 15.000.000 krooni ja välisvõlga 118.000.000 krooni, kokku seega 133 miljonit krooni. Ühe isiku kohta tuleks riigivõlgu 119 krooni. Sellest summast oleks sõjavõlgu ühe isiku kohta 76 krooni, muid välisvõlgu 30 krooni, riigi sisevõlgu 7 krooni ja vahetusraha ühe isiku kohta 6 krooni.

Praegune välisvõlgade summa — 118.000.000 krooni on 11 miljoni krooni võrra suurem kui kaks aastat tagasi. Välisvõlad on järjekindlalt suurenenud aastast aastasse.

*

Asundusküsimusele Eestis on pühendatud viimastel aastatel järjekindlalt rohkem tähelepanu. Rahva juhtimisega maale loodetakse vähendada tööpuudust, kuna Eesti tulevik peitub ikkagi peamiselt põllutööstuses ja vabrikutööstuse õitseagadel linna voolanud rahvas tuleb viia jälle tagasi maale. Asundustegevusest loodetakse kujunevat meie teine maareform.

Kõlbmatute maade ülesharimine riiklikul ettevõttel ja uute kohtade juureloomine on annud juba ergutavaid tulemusi.

Uusi kohti on 1933. a. loodud 1.043 ük-

sust. Nendest on rajatud uudismaadele 581 üksust ja kultuurmaadele 462 üksust. Kõige rohkem on uudismaakohti rajatud Virumaal — 139 kohta, siis Läänemaal — 130 kohta, teistes maakondades vähem.

Iseloomult jagunevad uudismaakohad: 264 normaaltalu, 219 eluaseme- ja ehituskruunti ja ülejäänud 98 kaluri- ja kõrvaltööhakukohad.

Kultuurmaadest on kõige rohkem kohti rajatud Harjumaal — 181, siis Pärnumaal — 76, teistes maakondades vähem.

Asunduskomisjon, mis töötab põllutööstusteeriumi juures alates 1929. aastast, oma 1934. aasta tegevuskava ja eelarve koostamisel käsitas pikemalt asundustegevuse arendamise põhijooni lähema tuleviku kohta. Koos põllutööstusministri ja konstateeritud, et asundustegevust tuleb jätkata uuel aastal senisest suurema intensiivsusega, vaatamata majandusliku kriisi kestmisele. Suuremaks takistuseks siin on krediitide nappus, mis ei võimalda arendada tegevust suuremas ulatuses. Oma töökava juure asunduskomisjon on seadnud üles järgmised põhimõtted: Asundustegevuse ülesandeks peab jääma uute töö- ning äraelamisvõimaluste loomine maal ja rahvamajandusliku toodangu tõstmise põllumajanduslikult kasutatava maa-alala laiendamise abil. Asundamise alla tuleb võtta eeskätt maa-alad, milliste kultiveerimine seotud vähema töö- ja kapitalikuluga. Eri- list rõhku tahetakse panna maasaaja isiklikkudele ja majanduslikkudele võimetele, kuna asunikest on leib tavaliselt kogu töö edukus. Uudismaadele asujaid tahetakse toetada laenude andmisega ehituste püstitamiseks ja maade parandamiseks, et nad iseseisvalt oma kruntidel võiksid hakata tegetsema. Laenusumma ei tohi olla nii suur, et see muutuks koormavaks majapidamisele. Üldse mõeldakse hakata senisest suuremal määral arendama eraalgatust asundustöödel, eeskätt suurematest taludest uute elujooliste talude eraldamist ehitusmaterjali, ehituslaenu ning juureloigete andmise teel, maasaajate enesealgatust ergutades ja riiklikku hoolekannet ja eestkostmist võimalikult piirates.

Asunduskomisjoni eelarve 1934. aastaks on koostatud 4.000.000 krooni piirides, mis asunduskapitali eelarves ka riigikogu poolt kinnitatud. Kuid valitsus, arvestades asundustegevuse tähtsust eriti praegusel ajal, on siin asunud hoolitsemise krediitdivõimaluste suurendamise eest kuni ühe miljoni kroonini. Vastavalt krediidi suurendamisele avardatakse ka asundustegevust. Selles suhtes omab erilise tähtsuse kavatsus suuremat tähelepanu pöörata asundustegevuse arendamisele, uudismaade ja asunduskohtade loomisele Harjumaal, Tallinna lähemas ümbruses, kus töötute käte hulk riigivõimule valmistab kõige enam muret.

*

Möödunud jõulupühade aegu tabas Eesti rahvast suur kaotus. 26. dets. m. a., teisel jõulupühäl kell 22 suri Eesti suurkirjanik Eduard Wilde.

Eduard Wilde †.

Ed. Wilde oli haige juba pikemat aega, kannatades südameusklike nõrkuse all, surm tuli aga südame tromboosi tagajärjel.

Kadunud kirjaniku leinas kogu maa. Palju rahvast käis vaatamas kirstus auvahide vahel puhkavat Eesti kirjaniku vanameistrit tema kodus, Tallinnas, Koidula t. 24 (Kadriorus).

Matusetalitus toimus suure leinameeleolu all seltskonna ja organisatsioonide korraldusel „Estonia“ kontsertsaalis ilmaliku kombe järele (kadunu ei olnud usklik). Matusetalitus oli mõjuv. Laulis „Estonia“ ooperikoor Türipu leinaviisi „Muru kasvab mulla peale“. Orkester mängis Tšaikovski 6. sinfoonia finaali. Vahepeal kõned, siis järelehüüded ja lõpuks orkestrilt Beethooveni sümfoonia „Eroica“.

„Estoniast“ liikus leinarong määratu rahvahulga osavõtul mööda Narva maanteed linna uue Metsakalmistu poole Kosel, kuhu Kloostrimetsa määndide vahele väsinud rändaja sai omale puhkepaiga. See oli esimene kalm uuel kalmistul.

Matusepäeval olid linna majadel lipud pooles vardas ja ajalehed töid kadunule pikki järelehüüdeid. — —

Ed. Wilde sündis 5. märtsil 1865. a. Simuna kihelkonnas, Puidvere mõisas, kus tema isa oli kubjas.

Kirjaniku kooliharidus oli juhuslik ja puudulik. Täiendas end kodusel teel. Koolis oli Wilde väljapaistev oma heade kirjatöödega. Tema isa sai hiljem Keilasse Karjaküla mõisavalitsejaks ja tahtis ka pojast kasvatada valitsejat, kuid sellest ei saanud asja. Wilde oma kirjatöödega sattus ajakirjaniku elukutsele, mille kõrval teetses agaralt kirjanikuna.

Palju aastaid oma elust on Wilde saatnud mööda väliseestlasena. 1890. a. — 1892. a. töötas ta ajakirjanikuna Berliinis. 1900. a. tegi ta pikema ringreisi Lääne-Euroopasse, käis Pariisi maailmanäitusel, Helveetsias, Austrias ja Ungaris. Hilisem välisreis viis teda Balkani maile, Konstantinopoli, Väike-Aasiasse, Kreekasse ja Itaaliasse.

Kui sotsiaaldemokraat pidi Wilde 1905. a. sügiseste rahutuste puhul, mis meile Vene karistussalgad maale töid, põgenema. Peterburi kaudu läks ta Soome, kuhu ta mõneks ajaks peatuma jäi.

Maapagulase elu, mis nüüd algas, vintusutas Wildet ja tema eluseltsilist Linda Jürmanni väga mitmeis maades. Esiotsa asuti Soomest Kopenhaageni, 1908. a. paariks aastaks Saksamaale Stuttgarti, sealt 1910 Ameerikasse, kus tema abikaasa sotsiaaldemokr. lehe „Uus Ilm“ toimetaja kohta oli vastu võtnud. Ameerika luulelage ja äriline elulaad ei meelindud Wildele ja mõne kuu järele sõitis abielupaar Kopenhaageni tagasi, kuhu ta seniks jäi, kui Eesti iseseisvuse võitmine temale kodutee avas. Wilde kutsuti Eesti välisministeeriumi tööle ja määrati Eesti saadikuks Berliini. Aga ka selles ametis ei tunnud kirjanik ennast kodus olevat ja asus 1920. a. kodumaale.

Oma teostega on Ed. Wilde aidanud palju kaasa rahvustunde äratamisele ja õhutamisele. Kes ei ole lugenud tema ajaloolisi teoseid „Mahtsa sõda“, „Kui Anija mehed Tallinnas käisid“! Tuletagem meele tema romaane „Prohvet Maltsvett“ või „Mäeküla piimamees“. Viimane neist koguni loetakse meie proosakirjanduse tippsaavutuste hulka.

Vaadates tagasi tema suurele elutööle ja tema suurele mõjule Eesti kultuurielus, taipame alles õieti, mida on olnud Eesti rahvale Eduard Wilde.

6. jaan. s. a. lahkus siit maailmast Tallinna linna haridusosakonna juhataja Johan Kana 51 a. vanaduses. Kadunu oli juhtiv tegelane paljudes kultuurilistes seltsides, Turismi keskkorralduse juhatuses esimees ja Välis-Eesti ühingu liige. 1. ja 2. riigikogus oli ta rahvasaadikuks Tööerakonna liikmena.

Kadunu kannatas juba paar aastat raskekujulise südamehaiguse all. Peale seda vaevasid teda veetõbi ja hingamise raskused. Surm tuli talle päästjana rasketest vaevadest.

Oma heasüdamlikkusega ja sõbralikkusega oli J. Kana võitnud omale palju sõpru.

J. Kana põrm maeti Kloostrimetsa kalmistule, kus ta omale teisena Ed. Wilde järgi omas igavese puhkepaiga.

*

Käesoleva aasta esimesed kuud on rikkad Eesti tähtsamate tegelaste sünnipäevade poolest.

29. jaan. pühitses oma 50. a. sünnipäeva Eesti tuntud helilooja ja muusikajuht Juhan Aavik, mis puhul „Estonia“ kontsertsaalis korraldati pidulik kontsert-aktus. Oli palju õnnesoove ja tervitusi, isegi kaugealt väljaspoolt Eestit, tuntud muusikategelastelt.

9. veebr. sai 70 a. vanaks Eesti vaneim ja tuntuim helilooja Miina Hermann. Pidulikult aktusel „Vanemuise“ teatris, Tar-

tus, avaldas seltskond oma vaimustust ja lugupidamist lugupeetud laulikule, kel hindamatud teened Eesti lauluvara rikastamises.

Huvitavalt langevad lähestikku Vabariigi sünnipäevaga kolme riigivana kandidaadi tähtsamad sünnipäevad.

12. veebr. pühitseti üle maa kindral Joh. Laidoneri 50. a. sünnipäeva. Korraldati kõikides linnades pidulikke aktusi. Rahvas avaldas kõikjal oma vabadussõjategsele ülemjuhatajale suurimat austust.

23. veebr., vabariigi aastapäeva laupäeval, pühitseb oma 60. a. sünnipäeva riigivanema k. t. Konstantin Päts, mida kavatsetakse samuti pühitseda suurejooneliselt üle riigi, kuna K. Pätsil Eesti riigi loomisel ja hilisemal juhtimisel hindamatud teened.

5. märtsil saab 55 a. vanaks kindral A. Larka, kelle sünnipäeva vabadussõjalased kavatsesid pühitseda mitte vähempidulikult teiste omast.

Kodumaale saabunud ja lahkunud väliseestlasi.

Möödunud aastal üldlaulupeole sõitnud väliseestlased, kes ajutiselt kodumaale tulid, on suuremalt jaolt juba kodumaalt lahkunud. Talve ajal on kodumaa küllastamises alati märgata seisakut. Väliseestlased eelistavad rohkem suvist mugavamat rändamist. Siiski saabub kodumaale ka nüüd veel üksikuid väliseestlasi, kel suvel reisirimine on takistatud.

Möödunud aasta 26. detsembril saabus kodumaale Helsingi kaudu a.-l. „Violal“ Montrealist Aleksander Põld, kes oma vanemaid ja sugulasi tuli küllastama. Sama laevaga tuli Londonist Villem Malberg, kes kavatses jäädavalt kodumaale asuda.

11. dets. saabus kodumaale dr. Elisabeth Juudas, kes on lõpetanud Chicago ülikooli ja Eesti tutvustamisel P.-Ameerika ühendriikides palju kaasa on aidanud.

1. jaanuaril, uue aasta päeval, lahkusid kodumaalt P.-Ameerika sihis V.-E. ühingu liige pr. Elise Kurro kahe alaealise lapsega, pr. Nanny Schaffer, prl. Emilie Kurru ja pr. Martha Joks.

5. veebruaril saabus New Yorgist prl. Vally Ilves, kes seal 8 aastat on elanud ja jäänud vaimuhaigeks. New Yorgis prl. V. Ilves kuuldavasti tegutses lauljannana. Laevalt maha tulles paigutati ta „Seevaldi“ vaimuhaiglasse.

31. jaanuaril lahkus Poola laevaga Tallinnast ja sõitis a.-l. „Drottningholmiga“ 3. veebruaril Göteborgist New Yorki Väliseesti ühingu liige pr. Helene Rea kahe lapsega, kes peale kodumaa küllastamist tagasi sõitis oma mehe juure; hra Ottomar Radfeldt siirdus Buffalosse, hra Aleksander Seeberg — New Yorki ja 17-

aastane Heino Anto, kes pärit Saaremaalt, sõitis esmakordselt üle suure lombi oma isa juure New Yorki.

Lahkujaid oli saatmas Väliseesti ühingu sekretär B. Tiido ja lahkujate sugulasi ning omakseid. Pr. Helene Rea viis endaga kaasa Väliseesti ühingu poolt P.-Ameerika Eesti organisatsioonidele jagamiseks kuus komplekti raamatuid.

3. märtsil lubasid a.-l. „Drottningholmiga“ sõita New Yorki Väliseesti ühingu liikmed pr. Olly Kukepuu ja hra Oskar Art oma abikaasaga ning pr. Elfriede Madisson.

9. veebruaril saabus kodumaale P.-Ameerikas hariduse täiendamise eesmärgil viibinud hra Valentin Pikner, kes omal ajal Saksamaal lõpetanud ülikooli doktori auastmes.

Ka 7. aprillil on end juba „Gripsholmiga“ sõitjad üles annud. Siis otsustasid sõita hr. Edgar ja pr. Martha Pilder kahe lapsega, pr. Lukina Luik kolmeaastase tütre Ellaga ja hra Mathias Pelmas, kuna viimase abikaasa ja laps jäävad esialgu Tallinna.

Lähemal ajal kavatsesid kodumaalt lahkuda ja P.-Ameerikasse tagasi sõita V.-E. ühingu eluaegne liige kaugesõidu kapten August Lepp ja ühingu liige ning aktiivtegelane hra Joh. Mölder.

New Yorgist saabunud andmete järgi näitab P.-Ameerika elu paranemise tendentsi. Mitmed väliseestlased, kes aastate eest kodumaale tagasi tulid ja siin omale kinnisvarasid soetasid, kavatsesid nüüd jällegi üle ookeani sõita, et seal oma varandusele veidi lisa koguda, sest suuremad töövõimlised ja laialdasemad tööolud „kullamaal“ meelitavad.

Buenos-Aires'i Eesti seltsi „Estonia“ peakoosolekust osavõtjad, 25. nov. 1933. a.

Organiseeritud Välis-Eestist.

Suure tähtsusega samm Argentiina Eesti seltskonna koondamisel.

Eesti seltsid Buenos-Airesis ühinesid.

Aasta vahetusel võib Buenos-Airesi Eesti seltskond rahuldusega oma tegevuse peale tagasi vaadata. Juba paar aastat on kavatsusel olnud siinseid Eesti seltsi, E. S. „ühendus-t“ ja Ü. E. N. Ü. Argentiina osakonda ühendada ühiseks seltsiks ja ainult möödunud aasta lõpul suudeti seda läbi viia.

Peab ju ütleva, et Ü. E. N. Ü. Argentiina osakonna asutamine 5 aasta eest ei sündinud mitte põhimõtetelise lahkuminekute pärast, vaid üksikute inimeste isiklik jonn oli selleks mõõduandev. Niisama ei olnud tegevuses ega sihtides, niihästi ühes kui ka teises seltsis, mingisugust erinevust märgata, vaid see piirdus mõlemas seltsis pidude pidamisega, ajakirjanduse tellimisega ja raamatukoguga. Viimasel kahel aastal asusid mõlemad seltsid ühistes ruumides ja isegi suurem osa pidusid peeti ühiselt.

Nagu iga uue ettevõtte asutamisel, nii oli ka 5 aasta eest Ü. E. N. Ü. Argentiina osakonna asutamisel vaimustus suur ja avaldati elavat tegevust. Ka mõjusid kaasa kõrvalised asjaolud, nagu toliaegne kaunis hea majanduslik seisukord ja, olgugi võrdlemisi vähene, kuid alaline eestlaste juurevool Argentiinasse, kust ammutasid

uusi liikmeid niihästi üks kui teine selts. Kuid ajad muutusid. Majanduslik kriis andis ennast teravalt tunda, tööolud ja töotingimused muutusid halvaks; paljud, vahet kuni 40%, eestlastest olid ilma tööta ja on ju see iseenesest mõistetav, et tühja kõhu ja tühja tasku juures kaob ka vaimustus seltsi elus. Kui veel seda arvesse võtta, et majandusliku kriisi ja sisserändamise määruste raskenduste tõttu uute eestlaste juurevool täitsa lõppes, siis oli niihästi ühes kui ka teises seltsis ajajärke, kus õieti mingisugust tegevust ei avaldatud. Liikmete arv sulas kokku, kiratseti ja katseti end, nõnda ütelda, vee peal hoida. Lõpuks saadi aru, et nõnda edasi kesta ei või — et kui tahetakse edasi töötada, siis tuleb ühineda. Kuid siin satuti jällegi tuntud Eesti jonniga vastamisi: mõlemas seltsis võeti peakoosolekutel otsused vastu, kus toonitati ühinemise vajadust, kuid omast nimest ei tahtnud üks ega teine lahkuda. Ja nõnda see vältas paar aastat — tehti otsuseid ühineda, vaieldi ja kiratseti edasi. Ainult möödunud aastal, kus mõlemate seltside juhatusse sattusid isikud, kes enam-vähem pooldasid seda ühinemist ja isearanis tänu mõne Ü. E. N. Ü. Argentiina Osakonna juhatuseliikme kihutusetööle, oli

Lõuna-Kalifornia eestlased külalistena 1933. a. Jõulus perekond Janson'i juures, nende uues farmis.

Vasakult teine C. Kodil, kolmas pr. M. Janson, viies A. Janson, keskel seltsi abiesimees P. Rammi ja paremalt esimene pr. Lydia Janson.

võimalik seda ühinemist läbi viia. Likvideeriti mõlemad seltsid, asutati uus selts Eesti seltsi „Estonia” nime all ja mõlemate endiste seltside varandus anti uuele seltsile üle. „Ühenduse” peakoosolekul võeti vastu see otsus üksmeelselt ja ü. E. N. Ü. Argentiina Osakonna peakoosolekul 5 liikme vastuhääletusel. Nagu sellest näha, viidi kahe seltsi ühinemine täitsa üksmeelselt läbi. Niisama üksmeelselt moodus ka esimene, 25. nov., ärapeetud peakoosolek, kus põhikiri vastu võeti ja uus juhatus valiti. Suure hääaltenamusega valiti esimeheks hr. A. Luik.

Üks pahedest, mis väga takistavalt seltsi tegevusele mõjub, on kuum kliima, mis peaaegu võimatuks teeb suvisel ajal kinnises ruumis istumise. Tagajärjeks on see, et seltsiliikmed ei pea suvel enda vahel mingit ühendust ja katkevad igasugused sidemed seltsi juhatusega. Et seda pahet kõrvaldada, üüris uue seltsi juhatus kohe peale valimist linna lähedale väljasõidu- ja mänguplatsi, kus vesi lähedal ja puudevilus puhkust võib leida. Esimene, 10. detš., korraldatud ühine väljasõit suutis ühendada ennenägemata hulga väljasõitjaid ja nüüd võib igal pühapäeval leida sealt umbes 20—30 „suvitajat”. Sellega oleks nüüd ka suvise koosviibimise probleem lahendatud.

Niisama saadeti mööda lõbusas tujus ja üksmeeles 25. detš. korraldatud jõuluõhtu. Kokku oli tulnud kaugelt üle 100 inimese, muuseas 20 last, kellele jõuluvana halja kuuse all maiustusi ja kinkisid välja jagas.

Ühinemine on läbi viidud ja nüüd peab olema uue juhatuse püüe, et ühinemine mitte ükski väline ei oleks, vaid see side ka seesmiselt kindlaks ja tugevaks jääks.

Selleks — jõudu kaasa!

ESPECTADOR.

Eestlased L.-Kalifornias.

L.-Kalifornia eestlased omavahel käivad elavalt läbi, korraldades sagedasti koosviibimisi ja perekonnaõhtuid. Sealse Eesti perehingeks on jõukamaid ja tuntumaid L.-Kalifornia perekond Janson'id. Hra Janson valiti möödunud aastal seltsi esimeheks. Jõuluks korraldasid hra ja pr. Janson kohalikkudele eestlastele täitsa Eesti moodi jõulupühad, kus isegi hapukapsad ja verivorstid ei puudunud.

Jõulu koosviibimine toimus Jansonite uues eeskujulikus farmis San Fernando lähedal, mille hra Janson hiljuti omandas, laiendades seega veelgi oma tegevust puuvilja istanduse alal. Puuviljakauplused asuvad hra Jansonil San Fernandos, mida ta varustab oma istandustest.

Lisaks endistele teadetele on abielusadamasse peale hra Oskar Hamiltoni jõudnud veel kaks venda Menke't ja seltsi sekretär hra Charles Kodil. Menke'd abiellusid ameeriklannadega, kuna hra Kodil valis oma tulevaseks abikaasaks eestlanna prl. Helene Jürisson'i.

Eelmises Almanakis teatati, et hra Morse on abiellunud. Ehk küll tihti salajased abiellumised Ameerikas moes on, ei tunnista hra Morse seda teadet õigeaks, nii et tema tuttavatel neidudel siin ja ka kodumaal ei pruugi veel kõiki lootusi kadunuks pidada . . .

Lõuna-Kalifornias võtab seltsi sekretär ja ühingu usaldusesindaja hra Charles Kodil Välis-Eesti ühingu liikmemakse ja Välis-Eesti Almanaki tellimisi vastu. Ühtlasi annab Charles Kodil soovijaile ka informatsiooni Välis-Eesti ühingu tegevusest.

Lõuna-Kalifornia Eesti seltsi uueks aadressiks on: *Estonian Society of Southern California*, 1420 West 62-nd Street, Los Angeles, California, U. S. A.

Eestlasi Detroiti Eesti Seltsi „Kodu“ aastapäeva koosviibimisel

15. oktoobril seltsi korteris, eestlase John Week'i maja tagarõdul.

Detroiti eestlaste seltsielu.

Eestlaste elu Detroitis areneb „tasapisi“ — majanduslikust kriisist ja kehvast tööpuudusest tingitud oludes. Mootor-linna autotehased ja masinavabrikud töötavad väga piiratult ja väheste töölistega juba neljandat aastat; sellele, juba loomulikuks saanud nähtusele seltsisid viimasel aastal sagedased ja kestvad streigid autotehastes. Lukuseppade streik, mis algas septembris ja kujunes väga laiaulatuslikuks, haarates kõiki, kõige väiksematest töökodadest kuni kõige suuremate autotehasteni — see streik likvideeriti osalt küll novembris, kuid osalt kestab ta veel praegugi.

Niisugused tööolud kohapeal on puudutanud ka igat eestlast siin, otseselt töölt lah-tisaamisega, või kaudselt tööaja ja sissetuleku kärpimise näol. „Ajad halvenevad ehk veelgi“ — on üldine arvamine. Viimased kriisi aastad on annud aga juba kogemusi, kuidas kehal ajal oludega kohaneda ja eestlane on üks praktilisemaid inimesi oskuses ära elada vastavalt sissetulekule. Siinne eestlane keskmiselt elab praegu ehk 50% vähema sissetulekuga ja samavõrra kehvemalt, võrreldes endiste heade aegade-ga, kuid karjuvat puudust ei saa kuskil märkida. Eestlase visadus on siingi pandiks, mis aitab praegust kriisi üle elada ja jõuab ära oodata paremaid aegu.

Seltskondlikus elus on Detroiti Eesti Selts „Kodu“, sügiskuudega algades, jälle

eestlaste kogumise keskuseks saanud. Nii pidas „Kodu“ traditsiooniliselt oma 8-dat sünnipäeva pühapäeval, 15. oktoobril.

Koosviibimisele olid kogunud kõik seltsi liikmed ja rohkesti mitteliikmeid eestlasi külalistena. Algul rikkalik lõunasöök päevakohaste tervituskõnedega, hiljem seltskondlikud mängud ja tants kujundasid hea koduse õhkkonna ja piduliku meeleolu.

Seltsi „Kodu“ liikmete arv on viimastel aastatel õige kokku kuivanud, sest paljud kohalistest eestlastest mõnesugustel põhimõteteliste motiividel ei pea tarvilikuks olla seltsi liikmed, kuid tegelikult aga, kui on seltsi ettevõtte koosviibimine, piduõhtu või väljasõit, tulevad Detroiti eestlased ikka kõik kokku. Hea korrald. juures võib seltsi pidudele isegi 100% kohalisi eestlasi kokku tulla. Eestlane eestlasele päris võõraks ei jää Detroitis kunagi; isegi põhimõteteliste lahkuminekute puhul mitte.

S. Paulo eestlaskond agaralt tegutsemas.

Sao Paulo Eesti Hariduse- ja Abiandmise selts „Uus Kodu“ korraldas novembrikuus möödunud aastal väljasõidu Santo Amaro järve äärde. Osavõtt oli võrdlemisi rohkearvuline ja ilm oli ka haruldaselt soe ja päikesepaisteline.

25. novembril m. a. oli Eesti seltsis „Uus Kodu“ spordipidu. Pöksisid kaks paari.

Rahvast oli ligi 150 inimest. Välis-Eesti Ühingu usaldusesindaja hra Aleksander Auri luges ette ühingu poolt seltsile saadetud tervituskirja, millele reageeriti tugeva aplausiga.

Eriti suurt huvi on äratanud Sao Paulo eestlaskonnas hra A. Auri loengud Eesti rahva ajalooost. Viimasel loengul oli isegi ilmunud eestlane 200 kilomeetri kauguselt. Loengule ilmub ka neid eestlasi, kes varem seltsis ei ole käinud, kuigi nad juba kümned aastad Sao Paulos elanud.

Peale hra Auri peab loenguid hra Kalju, teemil: „A bielu“. Hra Kalju on endine Kiltsi postkontori ülem ja tal on oma väike ja ilus talukoht ja kalakasvatust Sao Paulo lähedal.

Seltsi poolt korraldatud jõulupuu ja vana-aasta ärasaatmisepeidu olid seltsil paremaks sissetulekuallikaks. 24. detsember m. a. andis kassale 542 milreisi ja 500 reisi ja vana-aasta peoõhtu andis ülejääki 166 milreisi 900 reisi. Kuna 29. novembril m. a. oli seltsil võlga üks conto 345 milreisi, siis oli seltsil 3. jaanuaril k. a. veel järel võlga vaid 930 milreisi. Seltsi juhatus võib rõõmuga konstateerida seltsi tegevuse arenemist ja kohalikkude eestlaste huvi ja osavõttu seltsi elust.

Brasiilia eestlaste ajakiri „Uus Kodu“ hakkab ilmuma käesoleval aastal 4 korda, sest kuna eestlasele kuuluv trükikoda on tööga üle koormatud, ei ole võimalik sagedamini oma ajakirja trükkida. Ajakiri „Uus Kodu“ üksiknumber maksab 1 milreis.

V.-E. korporatsiooni „Väinla“ tegevusest ja ülesannetest.

Teaduslikud huvid on viinud rohkesti nooni inimesi võõrsile. Nii on eesti noormehegi veerenud sinna ja teisale, et omandada teadmisi, mida kodumaal omandada võimata, või täiendada ennast mõnel erialal.

Eriti palju eesti üliõpilasi siirdus välismaile siis, kui oli Saksamaal, Austrias ja Ungaris inflatsioon ning elu seal seetõttu odav. Nende koguarv võis omalajal ulatuda 400—500-ni. Nii näiteks oli üks Danzigi tehnikaülikoolis 1922. aastal 90 eestlaste ümber. Seal tekkiski 1924. aastal Danzigi Eesti Üliõpilaste Selts „Väinla“.

On tekkinud muidki akadeemilisi ühinguid välismail, kuid peale eelnimetatu ei ole ükski neist suutnud jääda kauemaks püsima. Erilise tõuke „Väinla“ arengule andis see, kui ta 1931. aastal ühines Brno Akadeemilise seltsi „Eesti'ga“. Kuna ta siseelu oli niikuini kujunenud täiesti korporatiivseks, siis hakkas ta ka Välis-Eesti korp! Väinla nime all edasi tegutsema, võttes välismärgiks must-valge-sinise värvipaela ja samas värvides sinisepõhjalise mütsi. Korporatsiooni asukohaks sai Brno linn Tshhehhoslovakkias, kuna Danzigis ja

Viinis hakkasid tegutsema tema osakonnad.

Vaatamata sellele, et raske majanduslik kitsikus ja eriti veel meie kroonikursi langus välismail õppimist väga on raskendanud ning sellepärast uute üliõpilaste vool välismaa ülikoolidesse pea täiesti ära on jäänud, on Väinla liigete arv siiski tõusnud sajale ja organisatsiooni sisemine elu on endiselt intensiivne.

Kuigi üliõpilased enamasti on siirdunud välismaale vaid ajutiseks ja studiumi lõppedes suurem osa neist pöördub tagasi kodumaale, nad siiski on mänginud küllalt tähelepanuväärset osa Välis-Eesti liikumises. Nad on liikuvamad, ettevõtlikumad ja algatusvõimelisemad, kui vanemad ja alaliselt välismaal elavad eestlased, kes rohkem seotud oma elukutse ja tööga. Nad on asutanud eestlaste organisatsioonide kohtades, kus neid varem polnudki, töötanud kaasa olemasolevates ja olnud tiheda kontakti pidajateks kodumaaga.

Erinedes teistest Välis-Eesti organisatsioonidest valju sisemise distsipliini ning nõudlikkusega iga liikme vastu, on Väinla oma piiratud liigete arvust hoolimata suutnud avaldada väga elavat tegevust. Ta on oma ülesandeks võtnud kasvatada oma liigetest tõsiselt eesti isamaalasi ja hoida, et nad võõrsil õppides ja võõraste kultuuride mõjupiirkonda sattudes ei muutuks üksikõikseks oma rahva ja kodumaa vastu. Sellepärast nõuab Väinla oma liigetelt kindlat rahvuslikku meelsust ja ka igalpool vastavat ülesastumist. Küllalt huvitav on märkida, et hiljuti üks saksa leht mainis, et saksa ülikoolides õppinud eestlased olevat kõik suured sakslaste vaenlased. Selles on omajagu tõtt. Kuigi nad pole vast lausa sakslaste vaenlased, on nad siiski tõsiste rahvuslastena teadlikud hädaohus, mis toob enesega kaasa Saksa imperialistlik kui ka kultuuriline ekspansioon ida suunas.

Suurt tähelepanu on Väinla pööranud ka Eesti maa ja rahva tutvustamisele välismail. Seks otstarbekas on peetud vastavaid ettekandeid, puhitsetud koos võõrastega meie riiklikke tähtpäevi, korraldatud koos ungarlastega rahvuslikke õhtuid ning on kord Brnos organiseeritud väike eesti näituski, mis ootamata rohket tähelepanu äratas. Veel mõjuvamat tutvustatakse Eestit aga puhtisiklikus kokkupuutumises paljudesse erirahvustesse kuuluvate üliõpilastega Brno, Danzigi, Viini, Varssavi j. t. ülikoolides.

Erlisi loorbereid on korp! Väinla lõiganud spordi alal. Omavahel on alati harastatud vehklemist, kergesporti, mängu jne. ning, tahes demonstreerida eestlaste võimeid ka teistele, võeti 1931. ja 1932. a. osa Brno ülikooli korporatsioonivahelestest esivõistlustest. Suure visadusega võisteldes suudeti oma väikesest arvust hoolimata võita Väinlale kaks korda järgimööda üli-

kooli meistritiitel, samuti tulla esikohtadele traditsioonilistel murdmaajooksudel varakevadeti, millistega avatakse ametlikult ülikoolis sportline hooaeg. Läänud kevadel aga „lülitati“ eestlased „tasa“ — neil keelati osavõtt võistlustest, sest mõni org., kes ise ihkas meistritiitlit, lubas loobuda võistlustest, kui lastakse neist osa võtta ka mittesaklastel.

Korporatsioonina Väinla on pannud suurt rõhku oma liigete seltskondlikule kasvatuslele ja igakülgsel vaimlisele arendamisele. Selleks korraldatakse igal nädalal kas koosolek, vaielushüütu, ettekanne või lõbus koosviibimine — viimaseid sagedasti koos ungarlaste ja poolakatega. Soodsal ilmastikul korraldatakse matku mägedesse, millest Brno ümbruskond rikas. On korraldatud ekskursioone ka kaugemale — Austriasse, Ungarisse, Slovakkiasse. Üksikutele liigetele on matkad ulatanud aga kuni Türgimaale, Lõuna-Slaaviasse, Itaaliasse ja Põhja-Aafrikasse. Akadeemilise töö soodustamiseks ja liigete arendamiseks on asutatud teadusliku kui ka ilukirjandusliku sisuga raamatukogu.

Igal suvel augustikuul, mil kõigis Lääne-Euroopa ülikoolides suvevaheaeg, on Väinla korraldanud Tallinnas suvepäevad, millest võtavad osa kõik mitmesse ülikooli laialipillatud liikmed ning millisel seatakse üles kava ja ühised sihtjooned edaspidiseks tegutsemiseks. Erilised pidupäevad on aga eeloleval suvel, mil koos supividustustega pühitsetakse ka korp!i kümnendamat aastapäeva.

Kõigile, kes huvitatud õppimisest välismail, on juhatus valmis andma lähemat informatsiooni õppimisvõimaluste kohta terves reas ülikoolides, kus praegu õpib või varem on õppinud Väinla liikmeid. Korp!i esimeheks on praegu cand. ing. Felix Treifeldt, abiks cand. mach. Paul Vesilind, kirjaõimetajaks cand. arch. Ernst Kesa. Kirjade aadress: Deutsche Technische Hochschule, Brno, Č. S. R. Alaline kooskäämisekoht on Cafe Schwabenkeller, Ul. D-ra Macku 13.

August Kesa.

Helsingi eestlaste elust-olust.

Seltsi uus korter, millest viimati pikemalt kirjutasin, on siinsetele eestlastele, sellele teatud ringkonnale, keda tohib õigusega nimetada tõsisteks seltsi sõpradeks, kujunenud armsaks ja mugavaks koosviibimise paigaks. Vahel harva näeb ka üksikuid uustulnukaid. Kuid enamalt jaolt võib meie seltsis kooskäämistel õhtutel näha ikka samu tuttavaid nägusid. Need on inimesed, kellele ei ole siin võõrsil kadunud kohuse ja lugupidamise tunne oma asja vastu. Helsingis elab 400—500 eestlast. Suur osa neist aga Eestis seltsis ei liigu. Mis põhjusel — ei ole teada.

Seltsi uues kodus on veedetud selle aja kestel nii mõnedki lõbusad ja mugavad õhtud. Soome uhke pealinn oma tugevalt pulseeruva eluga võimaldab paremat ja väarikamat, kui seda meie väikene seltsikene oma sõpradele suudab pakkuda, aga nagu nägematu võimu sunnil nad loobuvad võõrastest lõbudest ning jalad võtavad ikka teatud õhtutel suuna seltsi poole. Seal olevat nii kodune ja omapärane oma inimeste keskel ning õhtu möödub ülevas meeleolus. Seal lahkudes jäädakse ootama järgmist õhtut, et aga jälle sinna tötata.

Ka meie Eestis soost siin õppivad akadeemilised kodanikud tundsid alul seltsi uute ruumide vastu huvi. Nende poolt tehti seltsi juhatusle ettepanek, et selts võimaldaks neile kasutada oma huvideks osa ruume, mida vajaduse korral võiks liikuvate vaheseinte abil eraldada teistest ruumidest ja ka inimestest. Eesõigustatud klassi asutamist ja ka vaheseinte ülesseadmist seltsi elus ei leitud aga soovitavaks. 8. detsembril kavatses sama ringkond seltsi ruumes peo-õhtuga esineda. Peo-õhtu pandi toime seltsiga ühiselt. Seltsi juhatus kutsus Eestis üliõpilasi seltsile kaasa töötama, et paigalseisvat seltsi elu edasi viia ja tõsta tema vaimset taset, mis oleks nende poolt suurim teene Eestis seltskonnale.

8. detsembril pidu, mis tehti ühise sildi all, oli sisukas ja tuumakas. Neid tuleks korraldada korduvalt. Sellest lehvis vastu soojust, valgust, sõprust. Hiljem jäid aga üliõpilased seltsist jälle eemale.

29. det. oli seltsis jõulupuu-õhtu.

26. jaanuaril s. a. pidas selts oma aasta-peakoosolekut. Koosolekule oli ilmunud 30 liiget. Läänud aastal on peakoosolekuid peetud 2, juhatusse koosolekuid 29. Seltsi suuremaks tegevusväljenduseks olid m. a. seltsi 20 a. juubelipidustused, Eestis iseseisvusepäeva pühitsemine, Eestis juubelilaulupeole huvitoidu korraldamine, perekondlikud peod, koosviibimised, olengud jne. Kõneõhtute poolest oli m. a. kehvapoolne, neid oli kõigest 3. Siis vanast korterist väljakolimine ja uude asumine. Liikmete arv on l. a. 12 vähem. Viis eestlast on surm meie seltskonnast ära viinud. Mõned eestlased on Helsingist kodumaale ja mujale ära läinud.

Seltsi rahaline läbikäik oli l. a. üle 42.000 smk. Peakoosolekul esitati ettepanekuid, et asutataks matmisekassa ja et laulukoor jälle ellu kutsutaks. Mõlemad ettepanekud võttis koosolek nõusolevalt vastu. Juhatusse valiti: esimeheks hra J. Hart, abiks pr. E. Mägi, kirjaõimetajaks hra A. Jask, abiks pr. M. Kalbek, laeuriks hra R. Grünberg, abiks prl. E. Org ja varahoidjaks pr. A. Schwalbe.

Peakoosolek valis pr. A. Di Schwalbe kui vanema Helsingi eestlase ja teenetega seltsi liikme oma auliikmeks.

A. J.

V.-E. Ühingu Riia klubi tegevusest.

Välis-Eesti ühingu klubi Riias on alanud käesoleval aastal õige elava tegevusega. Rõõmustavaks sündmuseks oli klubile uus Eesti saadiku hra Karl Menning'i ja ka uue saatkonna sekretäri hra Villem Kruusi tegevliikmeks astumine. 1. veebruaril k. a. peetud klubi omavahelisel koosviibimisel võttis hra K. Menning läbirääkimistest elavalt osa, mis järgnesid hra Edgar Perli sisurikkale referaadile: „Rahvustunde tõusu peegeldus Eesti vanemas luules“.

Õpetaja Paul Kuusiku poolt peeti 6. jaanuaril Riia Eesti kirikus jumalateenistus, millest oli ilmunud osa võtma tublisti üle 300 eestlast. Siiski oli vöörastav, et Läti piiskopil tuli luba anda Eesti kirikuõpetajale jumalateenistuse pidamiseks.

K. K—i.

Belgia eestlased organiseeruvad.

21. jaan. käesoleval aastal, oli Belgia Eesti Seltsi korraline peakoosolek Brüsselis, mis seltsi põhikirja järgi iga uue aasta algul kokku kutsutakse. Päevakorras oli avamine, valimised, aruanne seltsi tegevusest ja läbirääkimised.

Koosolek peeti „Café de Madelaine“ saa-

lis (4. rue de la Montagne), mis oli ka eestlaste kooskäimise kohaks. Liikmetest oli $\frac{3}{4}$ koos, võeti ka uusi liikmeid vastu. Koosoleku avas ja juhatas hra A. Tali, protokolleerijaks prl. A. Ots.

Valiti uus juhatus, mis kujunes järgmiseks: esimees hra Arthur Tali, abiesimees hra Alfred Pelmas, kirjatoimetaja hra John Krusten, kirjatoimetaja abi hra Artemi Lövend ja laekur pr. Helmi Pelmas; juhatuse kandidaadiks jäi hra Viktor Voll. Belgia Eesti Seltsi täieõiguslikeks esitajaks Antwerpenis on prl. Olga Gutman. Revisjonikomisjoni: preilid A. Ots, H. Tutsu ja hra H. Luuk. Pidutoimkonda hra Erich Alaman.

Selts üüris alaliseks kooskäimise kohaks ruumi: „Maison Des Brasseurs“ 33, chaussée de Louvain. 4. veebr. avati seltsi lugemislaud ja raamatukogu, kuhu on tellitud järgmised ajalehed ja ajakirjad: „Päevaleht“, „Rahvaleht“, „Esmaspäev“, „Taluperenaine“ ja „Olion“. On ka mitmesugused mängud, nagu ping-pong, male jne.

Esmakordne rõõmustav nähe on ka see, et sai asutatud rahvatantsu trupp, kus õpitakse suure hoolega rahvatantsu.

Helmi Pelmas.

Filmikaameraga P.-Ameerika Eesti organisatsioonidele ja asundustele külla.

Aprillis asuvad Tallinnast teele filmi-propaganda ringreisile läbi Põhja-Ameerika ühendriikide ja Kanada eesti asunduste filmioperaator Konstantin Märsk ja ajakirjanik Ewald Stein. Umbes 15.000 kilomeetrilisel matkal, mis kestab ligi aasta, sõidetakse läbi enamik eesti asundustest ühendriikides ja Kanadas. Teel demonstreeritakse eesti filme ja ringvaateid kodumaa sündmustest ja peetakse vastavaid loenguid. Samuti vändatakse filmi asunike elust ja saadetakse ringvaadetena kodumaa kinodele. Ühtlasi hakkavad ilmuma reisikirjad Jänkimehe sulest „Vaba Maas“ ja „Vaba Sõnas“. Vastavad kokkulepped on juba loodud.

Reis teostatakse autol. Ameerika autofirma „General Motors“i esindaja Eestis is. Puhki vahetalitusel saavad matkamehed ühendriikides auto, millel teostataksegi kogu reis.

Eestis toetavad matka läbiviimist rida organisatsioone, eesotsas Välis-Eesti Ühingu ja Eesti Kulturfilmiga. On loota toetust ka riigivanemalt. Oma filme reisiril kasutamiseks annavad kaitseministeerium, välisministeerium ja kaitseliit.

Ameerikas korraldavad sõidu läbiviimist New Yorgi Eesti Haridusselts ja „Meie Tee“ tegelane is. Sandluk. Oma kaasabi on lubanud ka konsul Ch. Kuusik.

Reis üle ookeani läheb Poola laevaliiniga, Gdyniast 11. aprillil. Teel peatatakse veel Riias ja Varssavis, kus võimaluse korral tehakse filmiõhtud ka sealseile eesti kolooniatele. Gdyniast jätkub sõit üle Kopenhaageni ja Halifaxi New Yorki.

Automatk algab New Yorgist. Läbistatakse Baltimore, Chicago, Milwaukee, Detroit, Ottawa ja Quebec. Edasi — põiki läbi Kanada, mille lõunapiiri läheduses asubki suurem osa sealseid eesti asundusi. Vaikse ookeani äärest Vancouverist pöördub matk mööda Kalifornia rannikut alla, läbistatakse San-Francisko ja lõpetatakse Los Angelesis või Hollywoodis. Muidugi on võimalikud kõrvalekaldumised esialgsest kavast, mis selguvad alles kohapeal.

A. Sandluki poolt kogutud andmetel elab P.-Ameerikas praegu umbes 54.000 eestlast, enamik neist laiali pillatud asundustes. Seni on olnud ookeanitaguste eestlaste side kodumaaga õige puudulik ja paljud on hoopiski unustanud kodumaa. Välis-Eesti ühing oma kitsaste ainelistel võimalustega on teinud eestlaste organiseerimiseks ja sidemetel kõvendamiseks kodumaaga niipalju kui võimalik. Filmipropaganda ringreisu eesmärgiks ongi just selle töö jätkamine. Liikumine autol annab võimaluse ligipääsuks ka kaugematelegi asundustele.

Välis-Eesti Ühingu klubi juhatus Riias 10. I. 34. oma lahkuva asutavliikme saadiku k. t. Jaan Mölder'i lahkumise õhtul.

Istuvad vasakult: H. Rosenfeldt, J. Mölder, V. Ivask, teised: E. Lossmann, J. Ronnimõis, (seisab vasakul), J. Kalt, W. Mühmann.

Ringvaateid välismailt.

Eestlased Riias kaotasid oma agara tegelase.
Eesti seltskonna lugupidamise avaldused lahkuvale saadikule J. Mölderile.

Üle seitsme aasta kestnud töö Riia Eesti saatkonnas lõppes saadiku k. t. Jaan Mölder'ile tema ärasõiduga uuele ametkohale — Berliini Eesti kindral-konsuli kohale. Kuid niisama palju aastaid kestnud kõigile armsa väliseestlase hra Jaan Mölder'i töö Läti eestlaskonnas ja Eesti seltsides ei lõpe niipea. Hra J. Mölder'i käsi ja sõna andsid tema algatustele niivõrd kindla aluse ja ergutava hoo, et nagu tükike tema loovat hinge igalpool tõukena näib tegutsevat edasi.

Hopas (Apes) juba on valmimas Eesti seltsimaja ja ega need tublid Aluksne ja Vana-Laitsna eesti seltskonna tegelased loodetavasti ka mitte neid mitmekordselt hra Mölder'iga tehtud seltsimaja ehitamise plaane ainult paberile jätta ei saa.

Siis veel Eesti organisatsioonide Liit Lätis, see ammu hra J. Mölder'i peas sündinud kava, on juba mineval aastal hra J. Verendel'i agaral juhatusel niivõrd kindlalt jalule seatud, et juba kõik tähtsamad Eesti seltsid temaga on liitunud.

Ka Välis-Eesti ühingu klubi algatajaks ja tema tegeliku juhatusesega elluviija oli hra J. Mölder. Riias üksi on ligi kümme

Eesti organisatsiooni ja nende omavahelises läbikäimises tuli tihti peale hra J. Mölder'i tublit sõna tarvis, olgu kas silla loojaks või arusaamatuste selgitamiseks. Nii võiks veel palju kirjutada J. Mölder'i tööst Läti eestlaskonna heaks.

Härra J. Mölder oli esimene ja senini ainukene Eesti vabariigi saadik Lätis, kes vaevaks võttis isiklikult provintsi Eesti seltse külastada, näidates seega Eesti talupojale Lätis, et ka tema alati oma rahvaliidmetele eest hoolitseb. Need hra J. Mölder'i külaskäigud provintsi eestlaste juurde andsid eriti hoogu seltside töö elustamiseks ja sellepärast on iseloomustav hra J. Mölder'i lahkumise puhul Aluksne Eesti seltsi esimehe hra E. Tiro ütetus: „Soovin, et neis riikides, kus teie tulevane tööpõld olema saab, ka provintsi eestlasi oleks.”

Riia Eesti Hariduseltsi osakonna kuaaegse esimehena läks hra Mölderile oivaliselt korda luua eestluse kesk-kodu osakonna mugavais ruumides, andes seal ululuse kuuale Eesti seltsile ja tuues seega ka mitu väiksemat Eesti organisatsiooni üksteisele lähemale.

Ervin Mauring,
Detroit'i eestlane — muusika-
kunstnik.

10. jaanuaril olid Eesti seltside esindajad ja tegelased Riia Eesti Haridusseltsi osakonna ruumes rohkearvuliselt koos aktus-koosviibimisel hra J. Mölder'i auks ja mõnegi muidu külmaverelise eestlase silmas läikisid pisarad.

Läti-Eesti ühing austas hra J. Mölder'i kui oma kauaaegset juhatuseliiget 16. jaanuaril piduliku banketiga, millest terve rida tähtsaid tegelasi eesotsas linnapea hra H. Celminsh'iga osa võtsid, annetades väärtusliku ja paljuütleva mälestuseseme. Ühingu esimehe end. Läti peaministri hra Alberingsi laused banketil: „... mitte üks meie suurtest, vaid meie suur kaastööline ühingu ja Läti-Eesti koostöös oli hra Mölder,“ ja veel ta küsimus „... kuidas meie nüüd Eesti vabariigi aastapäeva juba puhttehniliselt ilma hra Mölder'ita pühitada saame? ...“ — on küllaldaselt iseloomustavad hra Mölder'i tööle Läti-Eesti lähenemisel.

17. jaanuaril oli jumalagajätt Riia Rotary Clubis ja mitmed teisedki tuntud Riia organisatsioonid ei jätnud võimalust kasutamata, et oma südamlikku tänu ja hinnanangut avaldada hra Mölder'ile.

Et küll ärasõidust Berliini 24. jaanuaril Läti lehtedes teateid polnud, oli siiski rohkearvuline saatjaskond vaksalis.

Kokkuvõttes olgu öeldud, et niisugune kõikide poolt osutatud tunnustus ja tänu, nagu see hra Mölder'ile üksmeelselt osaks sai, nii eestlaste kui ka lätlaste poolt, tähistab ühtlasi Läti-Eesti lähenemist, millel kaugeulatav tähtsus. *k-savi.*

Detroitis sünnib Eesti laule.

Väliseestlaste laul (vt. lhk. 9).

Väliseestiline liikumine on toonud kaasa omaga vajaduse oma hingeliste tunnete ja läbielamuste avaldamise muusikas ja luules. Koduigatsus, rändamine kodust kaugel, rahvustunne — need otsivad omale väljendust meeleolulistest lauludes. Seni on olnud meil vähe neid, kes neile hingedavaldustele oleksid annud õige vormi; proosas ja luules veelgi, muusikas aga pea sugugi.

Kui meeledi oleks aga väliseestlaste koorid laulnud oma igatsetumat laulu — laulnud nii, nagu seda võivad laulda ainult need, kes kodumaalt on kaugel, võõrsil.

Seda laulu ei olnud.

Nüüd on väliseestlaste perest tekkinud helilooja Ervin Mauring, kes on asunud täitma seda tühikut.

Ervin Mauring on sündinud 1. jaanuaril 1896. a. Ilue-Pornuse vallas Kaubi metsaülemä pojana. Õppis Karksi valla- ja kihelkonnakoolis, eraviisil Riias ja N. B. Savitshi keskkooli kursustel Petrogradis.

Erihariduse muusikas E. Mauring omandas Riia Muusikakoolis; lahkus sealt kooli evakueerimise puhul, sõja ajal. Jatkas siis õppimist Petrogradis ja Tallinnas, konservatooriumis, viiuliklassis. Võttis osa maailmasõjast ja Eesti vabadussõjast.

1924. a. E. M. asus Ameerikasse. Viibis lühemat aega New Yorgis ja sõitis siis Detroiti, Michigani osariiki, kus ta praegugi asub. Siin, Detroitis E. Mauring mängis kohalises sümfooniaorkestris, on esinenud paljudel erakontsertidel ja vahete vahel ringhäälingus. Oli viiuliklassi õpetajaks Detroit Institute Conservatory's ja tegutseb praegu peajasjalikult pedagoogilisel alal.

Ameerikas on E. Mauring täiendanud ennast muusika kompositsioonis. Muuseas on ta loonud rea koorilaule eestikeelsele tekstile, milliseid ta kavatseb lähemas tulevikus avaldada trükis. Käesolevas „V.-E. A.“ numbris ära toodud „Väliseestlaste laulu“ kompositsioonile kirjutas luuletusteksti kirjanik-luuletaja Jakob Liiv, Rakverest.

Mõnede kooriteoste tekst on E. Mauring'il tõlgitud inglise keelde, missuguseid ta kavatseb kirjastada lasta Ameerikas.

20. dets., 1933. a. Detroit, Mich.

Jüri Riis.

Detroiti eestlaskonna kurb sündmus.

Dr. Gundemar Neggo surnud.

Kurvemaks sündmuseks Detroiti eesti koloniile oli lugupeetud ja armastatud eestlase dr. Gundemar Neggo surm.

Kopsupõletik ja sellele järgnev mädanik kopsus (гнонойный плеврит) murdis tugeva mehe, vilunud ja väga hinnatud ja armastatud arsti, ning üle kõige — haruldaselt hea inimese, — inimese, missuguseid elus väga harva kohtad.

Dr. G. Neggo suri 26. septembril St. Joseph'i hospitalis, Detroitis, ja maeti 30. septembril „Evergreen'i“ surnuaiale. Sadedad mitmesugusest rahvusest, lihttöelistest rikasteni moodustasid ühise leinajate kogu valusas kurbuses. Eestlased, venelased, soomlased, poolakad, sakslased, ukrainlased, lätlased, leedulased jne. — emigrandid igast võimalikust rahvusest, kes olid kadunu abitarvitajad, tundsid ühist, valusat kurbust nii vara ja ootamata lahkunud armastatud arstist ja inimesest.

Kui lein lahkunu järele on nii suur, et kurbuses ei tunta enam piinlikkust, vaid tugevad mehedki, nii mitmekesisest rahvusest, leinajate koguga ühinedes, nutavad takistamatult, valusalt — siis peab see lahkunu olnud olema erandinimene. Seda oli dr. Gundemar Neggo; alati aitaja ja kannatlik, haruldaselt heatahtlik inimene ja arst. Unustamatud mälestused ühises leinas, mis on jäänud dr. Neggo'st Detroiti eesti koloniile, olgu kaastundeks ja tööstiks kadunu omaksetele, sõpradele ja tuttavatele kodumaal ja võõrsil.

Jüri Rüis.

G. Neggole töid rohkesti järelhüüdeid Detroiti lehed. Vene lehes „Rasvjet“ kirjutas G. Endel G. Neggo elukäigust järgmist:

Kadunu sündis Kuressaares 21. märtsil 1888. a., lõpetas arstiteaduse fakulteedi Tartu ülikoolis, võttis vabatahtlikuna osa maailmasõjast (vene sõjaväes) ja omas neli Georgi risti.

Pärast revolutsiooni ta töötas mõni aeg arstina vene ja eesti haiglates. Sõitis siis välismaale, elades kolme aasta jooksul mitmes Euroopa riigis, kuni ta lõpuks 1923. a. siirdus Ameerikasse, Detroiti linna. Siin ta lühikese aja jooksul omandas suure populaarsuse linna kirju elanikkonna keskel. Erihist poolehoidu osutasid talle eesti, vene, soome ja poola koloniid.

Tema headuse kohta liikusid inimeste hulgas legendid. Jutustan siinkohal paar juhtumit ta elust, mis mulle isiklikult tuntud.

Kord kutsuti ta telefoni teel sünnitaja juure, kes osutus vaeseks naiseks kehvast, külmas korteris. Teinud kindlaks, et sünnitamist pole veel niipea oodata, ta saatis

Dr. Gundemar Neggo †

oma sõbra (kes oli temaga ühes) ostma puid ning, kuna viimane täitis tema ülesannet, otsis ise paberit ja laaste ja pani ahju küdema. Pärast õnnelikult möödunud sünnitust (mille juures tal tuli veeta terve öö), ta andis vaesele perekonnale veel väikese summa raha.

Teinekord, hilja öhtul, väljudes oma vastuvõtutoast, ta leidis koridorist joobnud hulguse. Ta katsus selle pulssi, kuulas ta südant ja kindlaks teinud, et „haiget“ ei ähvarda mingi hädaoht, ta läks koju, jättes tundmatu magama oma vastuvõtutoa diivanil.

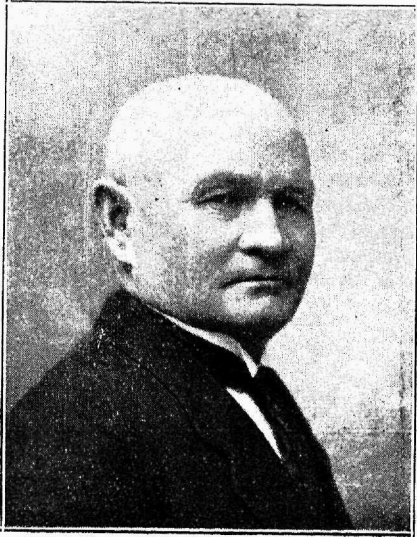
On vist ülearune öelda, et tema piiratud headust tarvitasid kurjasti hulk tema patients, keda ta tasuta ravis, andes neile veel koguni tasuta rohtusid, ja igasugused tumeda kuulsusega inimesed, kes talle raskeil päevil laenasid raha liiakasuvõtja protsentidega.

Sarnane olukord viis muidugi selleni, et kadunu majanduslik seisukord oli õige raske. Lisaks kõigele tuli veel ta naise pikaldane haigus, mille ravimiseks ta ei hoidnud mingisugustest kuludest.

Nii tuligi siis, et läinud aasta sügisel, kui ta haigestus raskekujulisse rinnapõletikku, tal ei olnud küllalt raha haiglasse minekuks. Ta viidi aga siiski haiglasse, tänu ta sõbra ja kolleegi doktor Sonikaitsele, kes asja korraldas.

Kuid ei arstide pingutused, ei ta sõprade hool, kes minutikski ei lahkunud ta voodi juurest, ei suutnud päästa teda surma küüst: pärast kolm nädalat kestnud haigust ja rasket agooniat ta suri.

Kadunut jäid leinama 2 tüdarta-vaeslast (G. Neggo naine suri poolteist aastat tagasi) — Esther, 16 aastat vana, ja üheksa-aastane Ingeborg.

Villem Roba †

Vana väliseestlane V. Roba surnud.

Kaugei kodumaast, kuid siiski oma mõtetega viimse silmapilguni oma sünnimaal, lahkus elust 73 aasta vanaduses vana väliseestlane, endine merimees, Villem Roba. Maailm, mille ta oma noorematel aastatel oli rännanud läbi risti ja põigiti, on jäänud talle kitsaks ja vana merimees on läinud uutesse tundmatutesse regioonidesse.

*

Villem Jüri p. Roba sündis 16. IV. 1860. a. Järva-Jaanis. Kaotas 8-aastaselt oma vanemad ja kasvas üles oma onu juures. 19-aastaselt lõpetas Paldiski merekooli ja astus Inglise laevale teenistusse. Teenis Inglise laevadel kuni 1901. aastani; viimastel aastatel 1-se tüürimehena. 1901. a. sõitis New Yorki, kus sai koha New Yorgi laevatehastesse. Kuid igatsus mere järgi tõi teda 1905. aastal Kalifornia, kus leidis omale koha ühele Kalifornia suuremale laevale, millega kaasa tegi kõik reisid kõigil maailma meredel ja kus teenis 12 aastat store-keeper'ina.

Maailma sõja ajal astus teenistusse ühele õlilaevale, kus teenis kaptenina 8 aastat, ja missuguselt kohalt lahkus vanaduse tõttu.

Laevateenistusest lahkudes asus Villem Roba elama Kaliforniasse, Monterey linna, kuhu ostis kinnisvara ja avas kalaäri. Pika võõrsil viibimise järele külastas Villem Roba 1924. a. kodumaad ja viibis siin kaks aastat. 1926. aastal sõitis tagasi Ameerikasse. Kavatses jäädavalt Eestisse elama asuda 1934. a. suvel, kuid sellest kavatsusest tõmbas kriipsu läbi surm, missugune saabus 11. IX. 1933. a. südamehaiguse tagajärjel. Kadunut jäid leinama abikaasa ja sõbrad Kalifornias.

Villem Roba't kui ausat ja vastutulelikku inimest austasid ja armastasid kõik, kellega tal oli kokkupuutumist. Teda tunti kui tublit ja tööarmastajat eestlast ja oma rõõmsa meeleoluga ning jõuküllusega võis tema eeskujuks olla paljudele noortele.

Kadunu maeti abikaasa ja sõprade saatel Monterey linnas Ele-Carmelo surnuaiale.

Konservitööstus

RUDOLF ANDERSON

Tallinn, Kotsebue t. 3, tel. 440-99
Asutatud 1906 a.

Eksporteerib
kõrgemas headuses

sprotte õlis ja tomatis, eesti skumbriat, kohasid, siige tomatis, eesti sardiine oliivõlis, anchovis-pasteeti inglisi tinatuubides, marineeritud kurke, marineeritud valgeid seeni jne.

Nõudke hinnakirju.

Välis-Eesti Ühingu juhatus.

Istuvad vasakult paremale: E. Jürgens (laekur), Ed. Virgo (abiesimees), J. Kristelstein (esimees) ja V. Kargaja (sekretär). Seisavad vasakult: Aug. Kimberg (abisekretär), Ed. Riisman (abiesimees) ja A. Kalm (abi-laekur).

Välis-Eesti Ühingu teateid.

Astudes uude aastasse, võis V.-E. ühing vaadata tagasi oma möödunud aasta tegevusele erilise rahuldustundega. 1933 aasta tähistas V.-E. liikumises suurt tõusu ja elavust. Selleks mõjusid kaasa möödunud aastal aset leidnud suursündmused, mis aitasid suuresti tõsta väliseestlaste patriotilisi tundeid oma kodumaa vastu. Juubeli (10.) laulupidu leidis elavat vastukaja väliseestlaskonnas. Samal ajal toimunud 2. ülemaailmiline Välis-Eesti kongress võimaldas kokku tulla rohkel arvul kodumaad külastavatele väliseestlastele oma organiseerimise probleemide läbiarutamiseks. Üle maailma kokku tulnud V.-E. organisatsioonide esindajad otsustasid kaugeleulatava tähtsusega küsimusi ja löid keskuse väliseestilisele liikumisele, milleks tunnistati V.-E. ühing.

Selle kongressiga õnnestas V.-E. ühingu luua kontakti isegi nende eestlastega, ja nende org-dega, kes senini ühisest läbirääkimisest olid seisnud eemal.

Et 2. ülemaailmlise Välis-Eesti Kongressi huvitavat materjali jäädvustada ja kõikidele kättesaadavaks muuta, on otsustatud märtsi lõpul välja anda eri album,

milles oleks ülevaade ka kõikide Välis-Eesti organisatsioonide ajaloost. Kavatsatud album oleks koguteoseks ja ühtlasi ka käsiraamatuks Välis-Eesti liikumise üle.

V.-E. ühingu majanduslikus elus töi möödunud aasta rõõmustava paranemise. Kui eelmistel aastatel võideldi suurte majanduslike raskustega, siis möödunud aasta lõpul võis rahuldusega konstateerida, et ühing oli vabanenud suuremast osast võlgadest, ja oleks võinud oma rahalise tegevuse lõpetada ots-otsaga, kui kõik liikmemaksud oleksid laekunud korralikult.

Kodumaad külastanud Välis-Eesti ühingu liikmed, sõites tagasi välismaale, viisid kaasa omaga uut vaimustust eestlaskonna ülemaailmliseks organiseerimiseks, mille tulemused ei lase end loodetavasti kaua oodata.

Arusaamine Välis-Eesti organiseerimisest on mõjunud kaasa Välis-Eesti ühingu liigete arvu jõudsaks kasvaks.

Eriti käesoleva aasta algus oli selles suhtes head ennustav. Uue aasta esimestel päevadel saabus välismailt hulk sooviavaldu liigmeks astumiseks. Kirjades mainiti

tunnustavalt Välis-Eesti ühingu tegevust ja eesmärki ning paluti Välis-Eesti Almanaki sagedamat ilmumist, et olla Välis-Eesti eluga tihedamalt kontaktis. Et ka 2. V.-E. kongress seesuguse sooviavalduse vastu võttis, hakkabki Almanak käesoleval aastal ilmuma kuus korda, iga kahe kuu tagant (enne ilmus iga veerandaastast).

Üheks abinõuks rahvusliku vaimu säilitamiseks väliseestlastes on oma Eesti kirjanduse levitamine. Paljudel Välis-Eesti org-idel puuduvad oma raamatukogud ja kel need on, ei ole suutnud neid täiendada uema kirjandusega. Välis-Eesti ühingul läks korda saada Haridus- ja Sotsiaalministeeriumilt tasuta 15 komplekti (igas komplektis 49 raamatut) uemat kirjandust, mida V.-E. ühing omalt poolt täiendas väliseestilise kirjandusega A. Linholmi „Pälkeseküllasel kullamaal“ ja Ed. Riismanni „Dollarite jahil“. Nendest saatis ühing juba kuus komplekti Ameerika Eesti Liidu kaudu P.-Ameerika org-idele. Ülejäänud komplektid saadetakse lähemal ajal teistele suurematele ja aktiivsematele V.-E. seltsidele.

Vabariigi aastapäeval kavatses ühing korraldada suuremat raamatute korjandust. On loota lahket vastutulekut kirjastusühisustelt, kes korjandust on lubanud toetada oma väljaannetega. See võimaldaks V.-E. raamatukogusid veel täiendavalt uema kirjandusega varustada.

Ühingu sisemises elus on edasi kestnud see elavus, mida omaga töid kaasa väliseestlased, kes ühingu ümber kogunesid. Eriolist agarust on osutanud väliseestlased peo toimkonnas. Oli kavatsus korraldada aasta algul uue aasta koosviibimist suurema pidulikkusega ja jõulupuuga, aga et tegelased pühadest olid väsinud, siis

lükati koosviibimine edasi 6. veebruarile. See toimus Seltskondlikus Majas kodus meeleolus. Väliseestlane pr. O. Kukepuu oli näinud suurt vaeva eeskava koostamisega ja see oli tal täielikult õnnestunud. Peale esimehe J. Kristelsteini avakõnet V.E. kunstist ja kirjandusest esinesid lauluetekannetega pr. Antonie Ilves (sopran), prl. Ella Lipand (sopran), härrad Ed. Karlson (tenor) ja Artur Rinne (bariton). Solistide kunstilisel küpsed ettekanded leidsid omale vaimustatud kuulajaskonna.

Kahjuks ei olnud koosviibijail võimalust kuulda pr. Kukepuud, kes laulu alal Ameerikas hästi tuntud, kuid kodumaa karmi kliima tõttu ajutiselt on pidanud laulust loobuma hääle arstimiseks.

Järgnev koosviibimine jalakeerutusega sidus kodu- ja väliseestlasi ühiseks sõbralikuks pereks.

Järgmised koosviibimised toimuvad eelmise aasta eeskujul Seltskondlikus Majas, Tallinnas, iga kuu esimesel teisipäeval.

Märtsikuu lõpul on ühingu aastapeakoosolek, millest varakult teadustatakse, et liikmed ka väljaspoolt kodumaad saaksid koosolekust osa võtta. Koosolekul tulevad kinnitamisele ühingu aruanded, eelarve, toimitakse valimised põhikirja järgi ja otsustatakse rida küsimusi, mida tegevuse laiendamine endaga kaasa toonud.

*

Ühingu liigete arv on senini tõusnud üle neljasaja. Eriti välismaal viibivaid eestlasi on rohkesti astunud liikmeks, nii et nende arv nüüd moodustab umbes 1/3 üldisest liigete arvust.

Toome allpool Välis-Eesti ühingu 1933/34. aasta liigete nimekirja.

Välis-Eesti Ühingu liikmeskond.

Abol, Otto, taluomanik Pärnumaal.
 Adamson, Hans, proviisor, Pärnu.
 Adoff, Ferdinand, insener, Tallinn.
 Adolf, Johan, äriomanik, Riia.
 Akel, Friedrich, E. V. saadik, Berliin.
 Amberg, Oskar, Reisibüroo direktor, Tallinn.
 Anderkopp, Ado, advokaat, Riigikogu liige, Tallinn.
 Anderson, Alfred, P. K. „Estonia“ peasekretär, Tallinn.
 Anderson, Elmar, advokaat, Tallinn.
 Arro, Johan, advokaat, Tallinn.
 Art, Oskar, tehniline joonestaja, New York.
 Asu, Theodor, arst, Tallinn.
 Aulik, Adolf, tulundustegelane, Tallinn.
 Aur, Aleksander, tehniline joonestaja, Sao Paulo, Brasiilia.

Baars, Kaarel, pangadirektor, Viljandi.
 Bartels, Georg, kinoomanik, Tallinn.
 Bedmann, Harry, direktor, Riia.
 Bergmann, Jaan, notar, Tallinn.
 Bergmann, Karl, äritegelane, Tallinn.
 Berzins, Richard, Leta direktor, Riia.
 Birk, Hella, Riia.
 Birk, Karl, majaomanik, Riia.
 Bloom, Julia, Detroit, U. S. A.
 Bloom, Villiam, ametnik, Detroit, U.S.A.
 Brandmann, August, tööstur, Tallinn.
 Brandt, Theodor, kaubandusteadlane, Rakvere.
 Brzezinsky, Valerij, advokaat, Riia.
 Dreyman, Linda, lauljanna, New York.
 Ederberg, Bruno, kirikuõpetaja, Rakvere.
 Ehrlich, August, agronoom, Tallinn.

Eichenbaum, Harry, ärimees, Tallinn.
 Eichenthal, Evald, ärimees, Varssavi.
 Einbund, Karl, Riigikogu esimees, Tallinn.
 Eliaser, Rein, advokaat, Riigikogu liige, Tallinn.
 Ellam, Valentina, majapidamise instruktor, Kuressaare.
 Ernits, Villem, karskustegelane, Varssavi.
 Etruk, Bernhard, keeleteadlane, Tallinn.
 Fehst, Oskar, insener, Marrakech, Maroko.
 Feld, Ernst, äriomanik, Tallinn.
 Freiberg, Kurt, raadioinsener, Tallinn.
 Grünbaum, insener, Haapsalu.
 Grünberg, Rudolf, aednik, Helsingi.
 Gustavson, August, k.-s. kapten, Tallinn.
 Gutman, Robert, kooliõpetaja, Tallinn.
 Haarla, Rafael, tööstur, Tampere, Soome.
 Haas, Eugen, äritegelane, Tartu.
 Haljaspõld, Herbert, majandusteadlane, Nõmme.
 Hallik, Konstantin, advokaat, Tallinn.
 Hansen, Johan, direktor, Tallinn.
 Hart, J., päevapiltnik, Helsingi.
 Heinrichsen, Johannes, prokurist, Tampere.
 Hellat, Aleksander, riigikohtunik, Tartu.
 Holsmann, Johann, direktor, Kaunas, Leedu.
 Hurt, Maks, kaub.-tööstuskoja direktor, Tallinn.
 Hviid, Elfriede, Riia.
 Ibrus, Aleksander, äriomanik, Tallinn.
 Ild, Elsa, San Mateo.
 Ise, Rudolf, E. V. aukonsul, Rio de Janeiro, Argentiina.
 Ivask, Vidrik, tööstur, V.-E. ü. klubi esimees, Riia.
 Jaanis, Johannes, riigikoguliige, Tallinn.
 Jaanson, Jaan, äriomanik, Tallinn.
 Jaakson, Jüri, Eesti Panga president, Tallinn.
 Jaik, Juhan, kirjanik ja toimetaja, Tallinn.
 Jalak, Hans, seltskonnategelane, Riia.
 Janek, Marie, Riia.
 Janson, Augustin, ärimees, San Fernando, U. S. A.
 Janson, Charles, äriomanik, San Fernando, U. S. A.
 Janson, Lydia, äriomanik, San Fernando, U. S. A.
 Janson, Martha, San Fernando, U. S. A.
 Jaunzem, Evelina, Riia.
 Jegorov, Maria, üliõpilane, Berliin.
 Jegorov, Mihail, üliõpilane, Berliin.
 Johanson, Karl, ärimees, Tallinn.
 Josua, Alfred, Valkeakoski, Soome.
 Joubert, Cäsar, äriomanik, Riia, Läti.
 Juht, Ludvig, muusikakunstnik, New York.
 Jänes, Emilie, kodune, Narva-Jõesuu.
 Järv, Jaan, metsnik, Kabli.
 Jõudu, August, pangadirektor, Tartu.
 Jürgens, Ernst, „Ephagi” direktor, V.-E. ü. laekur, Tallinn; eluaegne liige.
 Jürgens, H. proviisor, Viljandi.
 Jürgenson, Karl, teedeministri abi, Tallinn.
 Jürison, Karl, juveliir, Riia.
 Jürvetson, Johannes, äriomanik, Tallinn.
 Kaarna, Christian, pangadirektor, Tallinn.
 Kaasik, Aleksander, insener, Tallinn.
 Kaasik, Jakob, ettevõtja, Tallinn.
 Kalamees, Konstantin, päevapiltnik, Tartu.
 Kalbas, J., ametnik, Helsingi.
 Kaljot, Philip, majandusministeeriumi direktor, Tallinn.
 Kallas, Laine, võimlemise õpetaja, Tallinn.
 Kallas, Oskar, E. V. saadik, London.
 Kallas-Päss, Virve, korrespondent, Tallinn.
 Kallas, Sulev, ametnik, Tallinn.
 Kallismaa, Konstantin, kohtunik.
 Kalm, Alfred, äritegelane, V.-E. ü. juhatuse liige, Tallinn.
 Kalm, Jüri, direktor, Tallinn.
 Kalt, Johannes, äriomanik, Riia.
 Kanarik, Paul, Eesti põllum. seltsi sekretär, Tartu.
 Kanep, Eduard, erukolonel, Tallinn.
 Kann, Nikolai, har.- ja sotsiaalminister, Tallinn.
 Kapp, Aleksander, praost, Tallinn.
 Karell, Ulrich, dotsent, Tartu.
 Kargaja, Viktor, pangadirektor, V.-E. üh. sekretär, Tallinn; eluaegne liige.
 Karp, Karl, majaomanik, Riia.
 Kask, Aleksander, pangadirektor, Tallinn.
 Kask, August, ministeeriumi direktor, Tallinn.
 Kask, Oskar, linnapea, Pärnu.
 Kask, Peter, k.-s. kapten, Tallinn.
 Kass, Julius, agronom, Tallinn.
 Kauba, Johannes, äriomanik, Tallinn.
 Kents, Jakob, kooliõpetaja, Tallinn.
 Kiesel, Otto, koolidirektor, Tallinn.
 Kima, Viktor, prokurist, Tallinn.
 Kimberg, August, tööstur, V.-E. ü. juhatuse liige, Tallinn; eluaegne liige.
 Kimberg, Joh. direktor, Riia.
 Kippasto, August, majaomanik, Berliin.
 Klemmer, Mihkel, äriomanik, Tallinn.
 Klesmann, Voldemar, det. büroo juh., Tallinn.
 Klumberg, Aleksander, sportlane, Tallinn.
 Koba, Albert, majaomanik, Tallinn.
 Kodil, Charles, insener, Los-Angeles.
 Kolk, Aleksander, autojuht, Varssavi.
 Kolka, Peter, põllumees, Gleason, U.S.A.
 Kondor, Leopold, üliõpilane, Brüssel, Belgia.

K onsa, Emilie, San Diego, U.S.A.
 Koppel, Alide, ametnik, Nõmme.
 Koppel, Jakob, ärimees, Riia.
 Koppel, Riido, äriomanik, Riia.
 Kopper, Valentin, Tallinn.
 Kopti, Feliks, tüürimees, Tallinn.
 Kornel, Karl, E.T.A. direktor, Tallinn.
 Korts, Burchard, tööstur, Riia.
 Koshemäki n, Edgar, arst, Tallinn.
 Krevald, Fromhold, tööstur, Riia.
 Kristelstein, Jakob, notar, V.-E. ü.
 esimees, Tallinn; eluaegne liige.
 Krull, Agnes, Tallinn.
 Krupp, Valentin, ametnik, Tallinn.
 Kruuse, Alfred, ärimees, Tallinn.
 Kruuse, Nikolai, advokaat, Rakvere.
 Kubu, Hans, kirikuõpetaja, Tallinn.
 Kukepuu, Oly, lauljanna, New York.
 Kull, Eduard, rohuteadlane, Tallinn.
 Kuning, Kirill, äriomanik, Tallinn.
 Kurg, Kustav, advokaat, Tallinn.
 Kurro, Elise, New York.
 Kurro, John, maaler, New York.
 Kurvits, pangadirektor, Tallinn.
 Kuusik, Charles, E. V. asekonsul, New
 York.
 Kuusik, Paul, kirikuõpetaja, Tallinn.
 Kuusner, Reinhold, ärimees, Tallinn.
 Kuuskmaa, Rudolf, advokaat, Tallinn.
 Kõösel, Georg, koolijuhataja, Pärnu.
 Kõrgesaar, Hans, pangadirektor, Tal-
 linn.
 Kõva, August, Tartu telefonivabriku di-
 rektor, Tallinn.
 Kübarsepp, Eduard, kohtu- ja sisem.
 peasekretär, Tallinn.
 Künstler, Minna, ametnik, Tallinn.
 Küttim, Carmen, tantsuõpetaja, Tallinn.
 Küttim, Herbert, tantsuõpetaja, Tallinn.
 Laaman, Eduard, peatoimetaja, Tallinn.
 Laas, Jaan, kapten, Vasknarva.
 Laas, Karl, majaomanik, Tallinn.
 Lagge, Johannes, linnapea, Türi.
 Lagrum, Richard, direktor, Tallinn.
 Laos, John, puutöömeister, Nõmme.
 Laretei, Heinrich, välisministri abi, Tal-
 linn.
 Lauri, Heinrich, maavalitsuse esimees,
 Viljandi.
 Leesment, Heinrich, arst, Tallinn.
 Leisberg, Aleksander, k-s. kapten,
 Shanghai, Hiina.
 Lellep, Otto, insener, Hõösel, Saksamaa.
 Lellep, Roman, äriomanik, Tallinn.
 Lemberg, Karl, äriomanik, Tallinn.
 Leiner, Aleksander, ärimees, Varssavi.
 Lepp, August, k-s. kapten, New York;
 eluaegne liige.
 Lepp, Paul, elektromehaanik, New York.
 Liegus, Ants, ametnik, Narva.
 Liivo, Karl, äritegelane, Tallinn.
 Lilienthal, Arnold, maamõõtja, Tal-
 linn.
 Lill, Helmi, arst, Tallinn.
 Lill, Paul, kindral, kaitseminister, Tallinn.
 Linholm, Artur, insener, Tallinn.
 Lohk, Elmar, arhitekt, Tallinn.
 Lohk, H., arst, Tartu.
 Lorens, Jaan, ins., tööstuse direktor,
 Tallinn.
 Lossmann, Edmund, äriomanik, Riia.
 Lossmann, Jüri, äritegelane, Tallinn.
 Luiga, Georg, peatoimetaja, Tallinn.
 Luht, Johannes, k-s. saptent, Istanbul,
 Türgi.
 Luik, Alfred, õpetaja, Tallinn.
 Luik, Johan, apteegi omanik, Viljandi.
 Luik, Karl, linnapea, Tartu.
 Lukats, Jakob, mag. geogr., Tallinn.
 Lusenber, Alfons, äritegelane, New
 York.
 Lust, Jaan, apteegi omanik, Narva.
 Luttein, Paul, kunstnik, Tallinn.
 Lüüsi, Karl, arhitekt, Tallinn.
 Maide, Johannes, ametnik, Tallinn.
 Malts, Leopold, maksuinspektor, Narva.
 Markus, Hans, E. V. konsul, London.
 Marran, Julius, üliõpilane, Tartu.
 Martinson, Karl, majaomanik, Tartu.
 Mauritz, Konrad, kaubandus-tööstus-
 koja nõunik, Tallinn.
 Meister, Georg, arst, Tartu.
 Mender, Peter, k-s. kapten, Hankov,
 Hiina.
 Menning, Karl, E. V. saadik, Riia.
 Meri, Georg, E. V. konsul, Berliin.
 Mettler-Roost, Emma, Feuerthalen,
 Shveits.
 Meyer, Voldemar, äritegel., Nõmme.
 Mikheim, Henrich, apteegi omanik, Tal-
 linn.
 Mikker, Alfred, autojuht, New York.
 Mitt, Emma, kooliõpetaja, Tallinn.
 Mutsu, Tavet, äriomanik, Tallinn.
 Mut, Viktor, erukolonel, Tallinn.
 Muttikas, Edgar, notar, Tallinn.
 Muks, Johan, kunstnik, Pariis.
 Muna, Endel, dr., farmer, L.-Aafrika.
 Muna, Voldemar, keemik, Sao Paulo.
 Muuga, Arthur, elektromontöör, Mudgee,
 Austraalia.
 Mägar, Gustav, majaomanik, Berliin.
 Mätlik, August, aianduse õpetaja, Tartu.
 Mölder, Jaan, saatkonna nõunik, Berliin.
 Mölder, Johan, majaomanik, Nõmme.
 Mölder, Karl, mag. bot., Viljandi.
 Mühlmann, Villem, ametnik, Riia.
 Nellis, Elisabeth, kodune, New York.
 Neuhaus, Heinrich, direktor, Tallinn.
 Nihtig, Johan, direktor, Tallinn.
 Niilo, A. kooliõpetaja, Helsingi.
 Niilus, Karl, direktor, Tallinn.
 Niinemann, Richard, üliõpilane, Tallinn.
 Niinemann-Poska, Helene, advokaat,
 Tallinn.
 Nippak, Aksel, prokurist, Tallinn; elu-
 aegne liige.
 Norberg, Rudolf, prokurist, Sofia, Bul-
 gaaria.
 Normak, Artur, kolonel, Pariis.
 Nõges, Mats, arst, Viljandi.

Nõukas, Viktor, konstaabel, Tallinn.
 Oamer, Albert, arhitekt, Tallinn.
 Ojanson, Voldemar, saatkonna sekretär, London.
 Okmann, Johannes, äriomanik, Sofia, Bulgaaria.
 Orav, Georg, k-s. kapten, Tallinn.
 Orav, Hans, direktor, Tallinn.
 Paju, Aksel, üliõpilane, Tallinn.
 Paju, Caroline, ämmaemand, Tallinn.
 Palli, Evald, hotelli omanik, Tallinn.
 Pallo, Aleksander, E. V. saatkonna sekretär, Helsingi.
 Parikas, Peter, fotograaf, Tallinn.
 Parts, Kaarel, Riigikohtu esimees, Tartu.
 Paul, Sergei, advokaat, Tallinn.
 Peet, Vassili, loodusteadlane, Tallinn.
 Peets, Rudolf, E. V. aukonsul, Marrakech, Maroko.
 Pelmas, Helmi, halastaja öde, Brüssel.
 Peterson, Paul, advokaat, Tallinn.
 Pihlakas, Gustav, äriomanik, Tallinn.
 Pihlakas, Nikolai, laevaäri omanik, London.
 Piip, Ants, professor, Tartu.
 Pitka, Johan, E. T. K. juhatuse esimees, Tallinn.
 Poom, Georg, advokaat, Tallinn; eluaegne liige.
 Poom, Viktor, panga sekretär, Tallinn.
 Poska, Jaan, advokaat, Tallinn.
 Preast, Johannes, majaomanik, Tallinn.
 Puhk, Aleksander, tööstur, Tallinn.
 Puhk, Voldemar, tööstur, Tallinn.
 Puskar, August, äriees, Tallinn.
 Pusta, Karl, E. V. saadik, Varssavi.
 Puusepp, Martin, advokaat, Tallinn.
 Ramat, August, dr. jur., Riia.
 Ramat, Voldemar, gilde vanem, Riia.
 Rammi, Peter, majaomanik, Long Beach, U. S. A.
 Rammul, Eduard, äriees, Riia.
 Randfeld, Paul, supelasutise inspektor, Pärnu.
 Ratassepp, Karl, äriees, Narva.
 Raud, Mart, tööstuse direktor, Tallinn.
 Raud, Villibald, põllumajanduse attachée, London.
 Rea, Helene, New York.
 Reiman, Paul, insener, Maceio, Braasil.
 Reinvald, Paul, äriomanik, Riia.
 Reitfeldt, Bertha, majateenija, London.
 Reitfeldt, Oskar, E. T. K. osakonna juhataja, Tallinn.
 Riemer, Eduard, majaomanik, Berliin.
 Riis, Jüri, maalikunstnik, Detroit.
 Riisman, Eduard, tööstuse juhataja, V.-E. ü. juhatuse abiesimees, Tallinn; eluaegne liige.
 Roman, Helmut, advokaat, Tallinn.
 Ronnimois, John, proviisor, Riia.
 Ronnimois, Johann, äriomanik, Riia.
 Rosenfeldt, Herbert, E. V. aukonsul, Riia.
 Rosenvaldt, Aleksander, äriomanik, Tartu.
 Rosenvaldt, Eduard, tööstuse direktor, Tallinn.
 Rosin, Meinhard, tantsuõpetaja, Tallinn.
 Rumberg, Jaan, äriomanik, Tallinn; eluaegne liige.
 Rumberg, Paul, E. V. aukonsul, Shanghai, Hiina.
 Rupner, Jaan, börsimaakler, Riia.
 Ruubel, Märt, peapostkontori ülem, Tallinn.
 Ruus, August, Aluksne, Läti; korrespondent liige.
 Rõivas, Hermann, äriomanik, Tallinn.
 Rüdja, Helmut, ametnik, Tallinn.
 Rütli, Oskar, advokaat, Tartu.
 Sandluck, August, seltskonnategelane, New York.
 Sarap, Aleksander, kohtupristav, Tartu.
 Sarap, Johann, kohtupristav, Tartu.
 Sass, Jaan, rahukogu esimees, Rakvere.
 Schmidt, August, E. V. saadik, Room.
 Schmidt, Martin, kirikuõpetaja, Riia.
 Schreiber, Karl, äriomanik, Riia.
 Schönberg, August, advokaat, Tallinn.
 Seisler, Kurt, vabriku juhataja, Dundaga, Läti.
 Seljamaa, Julius, välisminister, Tallinn.
 Semmel, Aleksander, leitnant, Tartu.
 Sepp, Oskar, ooperilaulja, Riia.
 Siefers, Alfred, äriees, Riia.
 Siefers, Gullan, ajakirjanik, Riia.
 Siim, Hugo, leitnant, Tartu.
 Siirak, Jaan, kunstnik, Tallinn.
 Simon, Aleksander, kolonel, Tallinn.
 Simon, Aleksander, direktor, Riia.
 Simm, Helmar, äriomanik, Tallinn.
 Sinberg, Tomas, põllutööstusteeriumi direktor, Tallinn.
 Soo, Jaan, linnapea, Valga.
 Speek, Peter, dr. ph., Washington.
 Steinberg, Ernst, äriomanik, Tallinn.
 Sternfeldt, Aleksander, kirikuõpetaja, Tallinn.
 Stuttenmeister, Jüri, äriomanik, Tallinn.
 Sulg, Edgar, direktor, Tallinn.
 Sulg, Erich, äriees, Tallinn.
 Summer, Hugo, koolinõunik, Tallinn.
 Söder, Julie, New York.
 Sütt, Johannes, E. V. aukonsul, Harbiin.
 Tamberg, Adolf, äriteenija, Tartu.
 Tammann, August, Raadio ringhäälingu juhataja, Tallinn.
 Tannebaum, Ilmar, adv., riigi dispašhöör, Tallinn.
 Tauk, Peter, muuseumi direktor, Tallinn.
 Teisenroth, Nikolai, äriomanik, Tallinn.
 Tenn, Peter, majaomanik, Tallinn.
 Terras, Artur, advokaat, Tallinn.
 Tereping, Jakob, meister, Riia.
 Tever, Paul, reeder, Tartu.

- Thalberg, H., tööstuse direktor, Tallinn.
- Tiidemann, Artur, arhitekt, Tallinn.
- Tiido, Bruno, V.-E. ü. sekretär-raamatupidaja, Tallinn.
- Tiro, Eduard, ametnik, Tartu.
- Tiro, Irmgard, kooliõpetaja, Aluksne, Läti.
- Tofer, August, tööstur, Tallinn.
- Tofer, Georg, tööstur, Tallinn.
- Tofer, K., E. V. saadik, Tallinn.
- Tomp, Hans, pearaamatupidaja, Tallinn.
- Tomson, Elmar, notari abi, Tallinn.
- Tonikov, F., äriimees, Tallinn.
- Tops, Karl, ametnik, Tallinn.
- Treder, Feliks, äritegel, Tallinn; org. toimk. esimees.
- Trumm, Julius, tööstuse direktor, Tallinn.
- Tsänkov, Johannes, leitnant, Tartu.
- Tulenheimo, A., professor, linnapea, Helsingi.
- Täht, Hermann, ajakirjanik, Viljandi.
- Tõnisson, Aleksander, kindral, Rakvere.
- Tõnisson, Aleksander, tööstur, Tallinn; eluaegne liige.
- Tõnisson, Eduard, tööstur, Tallinn.
- Tõnisson, Jaan, peatoimetaja, Tartu.
- Uesson, Anton, linnapea, Tallinn.
- Uihopuu, Georg, insener, Adelaide, Austraalia.
- Umbria, Bernhard, üliõpilane, Tallinn.
- Unt, Jaan, äridirektor, Tartu.
- Uritam, Richard, äritegel, Tallinn.
- Uustal, August, agronoom, Tallinn.
- Vaabel, Jaak, notar, Narva.
- Vaimel, Georg, tööstur, Kitchener, Kanada.
- Valdmann, August, seltskonnategelane, New York.
- Valter, Ahto, laevur, Floriida, U. S. A.
- Van-Nest, Ölme, kooliõpetaja, Tallinn.
- Vares, Jaan, arst, Viljandi.
- Vares, Kornelius, äriomanik, Riia.
- Varrik, Mihkel, koolidirektor, Viljandi.
- Vebermann, Ernst, E. V. aukonsul, San, Remo, Itaalia.
- Veiler, Aleksander, kirjastaja, Tallinn.
- Veske, Friedrich, muusika kunstnik, Tallinn.
- Veske, Karl, keemik, Tartu.
- Vestholm, Jakob, koolidirektor, Tallinn.
- Verendel, Jaan, algkooli juhataja, Riia.
- Veros, Valter, direktor, Tallinn.
- Vesterberg, Fred, kooliõpetaja, Detroit, U. S. A.
- Vesterberg, Roman, Detroit, U. S. A.
- Viederfeldt, Roman, advokaat, Tallinn.
- Vihvelin, August, pangadirektor, Viljandi.
- Viinamägi, Georg, muusika kunstnik, Berliin.
- Vilms, Juhan, dr. med., Tallinn.
- Vink, Jakob, tööstur, Tallinn.
- Virgo, Edward, välisministeeriumi direktor, V.-E. ühingu abiesimees, Tallinn.
- Visnapuu, Hugo, ametnik, Tallinn.
- Voimann, Theodor, ekspediitor, Tallinn.
- Vöölmán, Evald, teater „Estonia“ büroo juhataja, Tallinn.
- Öpik, Oskar, E. V. kindral-konsul, Berliin.
- Õun, Aleksander, majaomanik, Riia.
- Zastrov, Hermann, ärijuht, Riia.
- Zimmermann, Jaan, trükikoja omanik, Tallinn.
- Zirkel, Karl, E. V. saatkonna sekretär, Stockholm.

15. veebr. 1934. a. vastu võetud:

- Ehvärt, Mathilde, kooliõpetaja, Tallinn.
- Johanson, Heinrich, tööstur, Tallinn.
- Karlson, Eduard, laulja, Tallinn.
- Kruus, Villem, E. V. saatkonna sekretär, Riia.
- Lipp, Valentine, Ü. K. S. K. asjaajaja, Tallinn.
- Roba, Marie, majaomanik, Monterey, California.
- Sihver, Johan, „Päevalehe“ ärijuht, Tallinn.

Vastutav ja tegev toimetaja : *Ed. Räsman.*

Talitusjuht : *B. Tiido.*

Toimetus : *V. Ernits, J. Jaik, A. Nippak.*

Väljaandja : *Välis-Eesti Ühing, V. Posti 8, Postkast 100, Tallinn. Telef.: 426-60.*

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk Tallinnas, 1934.

Väliseestlaste häälekandja VÄLIS-EESTI ALMANAK

ilmub 6 korda aastas ja sisaldab:

- 1) Kirjutusi väliseestlastest, nende elujuhtumiste ja muljete üle.
- 2) Kirjutusi tähtsamatelt välis-eesti ja kodu-eesti seltskonna- ja poliitika-tegelastelt jne.
- 3) Väliseestlastele tarvilikku majanduslikku informatsiooni mitmesuguste välismaade üle.
- 4) Sõnumeid väliseestlastest.
- 5) Väliseestlasi puudutavaid majanduslikke küsimusi.
- 6) Sõnumeid välis-eesti organisatsioonide tegevusest.
- 7) Kodumaa tähtsamaid sündmusi.

„VÄLIS-EESTI ALMANAK'ILE“ teevad kaastööd kõik silmapaistvamad välis-eesti tegelased kodumaal ja mujal maades.

„Välis-Eesti Almanaki“ tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ning Välis-Eesti organisatsioonid ja tellimise hind aastas on: välismaale — \$ 1.—, kodumaale kr. 2.—.

Toimetuse aadr.: Tallinn, Vana Posti tän. 8 ehk postkast 100, tel. 426-60.
Toimetuse ja talituse kõnetunnid: iga päev kella 11—1 ja 17—18.

Kaubamärk

Londonis suure kuld-
aurahaga kroonitud.

Nõudke ainult! Tuntud
prov. H. JÜRGENSI

ROR-THYMOL SEEPI

**kõrgemas headuses
tualettseep** vistrikute,
tedretähtede, päikesepõ-
lendiku ja ülelilgse higis-
tamise vastu. **Teeb naha
siledaks ja pehmeks.**
Müük apteekides, rohu-
j. t. paremates kauplustes

★ _____ ★

SAKU OLLETEHAS

A-S.

õlu ja mõdu

Pealadu: Tallinn, Suur Kloostri 10-12
Tel. 437-36, 437-38.

★ _____ ★

Hind: 35 senti (ehk 8 —15).

**KINNITUS
AKTSIASELTS**

EESTI UNION

**TALLINN,
SUUR KARJA 18
TELEFON 445-10**

Oskar Stude, Tallinnas

EKSPEDITSIOONI ÄRI

asut. 1882.

KORRASTUS
INKASSO
KINNITAMINE
LAEVAAGENDID

Oma puksiirid, autopark ja laod raudtee ühendusega.

Osakonnad: Pärnus, Pühavaimu 8, Tartus, Üli-
kooli 44, Valgas, Maleva 2, Viljandis, Lossi 8

Telegrammi aadress igas kohas: „STUDEOS“.